

Täysistunto

Perjantai 26.9.2025 klo 13.00—15.32

3. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Hallituksen esitys HE 99/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut valiokunnat voivat antaa työjärjestyksen mukaisesti lausunnon 30 päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan. Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin 25.9.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 4.—33. asiasta. — Nyt jatkuu pääluokkien esittely. Meillä on täällä maa- ja metsätalousministeriön pääluokka, ja ministeri Essayahin esittelypuheenvuoro, viisi minuuttia. Olkaa hyvä.

Keskustelu

13.01 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus huolehtii kasvusta ja huoltovarmuudesta maa- ja metsätalousministeriön talousarviossa vuodelle 2026. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 2,55 miljardia euroa, [Hälinää — Puhemies koputtaa] jossa on vähennystä 74 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 25 varsinaiseen talousarvioon. Määrärahoista pääosa liittyy Suomen CAP-suunnitelman 23—27 toimeenpanoon Manner-Suomessa, mikä on budjetoitu CAP-suunnitelman rahoitussuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon pääministeri Orpon hallitusohjelman säästöt. Säästöt on toteutettu siten, että Suomen EU-saanto turvataan eikä niistä aiheudu vaikutuksia toimijoille.

Maa- ja metsätalousministeriön vuoden 26 talousarvioesityksen määrärahoilla tuetaan kasvuedellytyksiä koko Suomessa, vahvistetaan kokonaisturvallisuutta ja varmistetaan suomalaisten hyvinvointi myös muuttuvassa maailmassa. Ruokaturva ja tuotantopanosten saatavuus ovat keskeisiä huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden osia. Ministeriön työ näkyy suomalaisessa arjessa ruoan, veden, luonnon ja turvallisuuden kautta. Tärkeitä tavoitteita ovat myös eläin- ja kasvitautien hallinta, luonnonvaratalouden kestävyys ja niihin perustuvien elinkeinojen kilpailukyvyn varmistaminen sekä maaseudun elinvoimaisuuden kehittäminen. Lisäksi turvataan osaltaan kansallista omistus- ja vakuusjärjestelmää maaomaisuuteen, osakehuoneistoihin ja peruspaikkatietoihin liittyvillä palveluilla.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa vastuullista ja pitkäjänteistä osallistumista julkisen talouden välttämättömään sopeuttamiseen. Säästöjä ei kuitenkaan kohdenneta ruokaa tuottavaan maatalouteen. Yhteensä hallinnonalan vastuulla on ensi vuonna 142,3 miljoonan euron suuruinen valtion budjettia vahvistava kokonaisuus, jossa on lisäystä varsinaiseen vuoden 25 talousarvioon nähden 65,5 miljoonaa euroa. Säästötoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

menpiteet rakentuvat hallitusohjelman kevään kehysriihen 24, puoliväliriihen 25 ja budjet-tiriihen 25 päätöksiin pohjalta.

Sopeuttamistoimet jatkuvat hallinnonalalla suurimmalta osin vähintään vuoteen 28 saakka. Valtionavustussäästöt ja eräät muut hallinnonalaa koskevat sopeutustoimet kasva-vat 6,5 miljoonalla eurolla 40,1 miljoonaan euroon johtuen etenkin kehysriihessä 24 pää-tettyjen hevostalouden edistämisen määrärahasta ja myöskin EMKVR:n hallitusohjelma-säästöistä. Julkisen talouden sopeuttamistoina myös Metsähallituksen voiton tuloutusta nostetaan väliaikaisesti vuosina 26 ja 27. Vuoden 26 tuloutustavoitteeksi asetetaan 138 miljoonaa euroa, mikä on kahdeksan miljoonaa euroa suurempi kuin omistajapoliittisissa linjauksissa asetettu tuloutustavoite ja 13 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 25 tehty voiton tuloutus. Tuloutuksen nostaminen on mahdollista Metsähallituksen liiketoiminnan viimeisten vuosien hyvien tulosten ansiosta, eikä se vaaranna Metsähallituksen omistaja-poliittisten linjausten tavoitteitten saavuttamista tai Metsähallituksen maksuvalmiutta tule-vina vuosina. Kertaluontoiset lisätuloutukset eivät myöskään aiheuta lisäystarvetta vuosit-taisiin valtion hakkuumääriin. Hallitusohjelman mukaisia tuottavuusohjelman toimenpi-teitä sekä muita toimenpidemenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle vuoden 26 talous-arvioesityksessä yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Vuoden 25 varsinaiseen talousarvioon verrattuna toimintamenosäästöt kasvavat 19,2 miljoonalla eurolla, ja merkittävältä osin tuottavuusohjelmaa toteutetaan hallinnonalan omilla toimenpiteillä, joita ovat muun muas-sa tehtävien priorisointi ja kehittäminen, hankintatoimen tehostaminen, kertaluonteiset erot ja tulojen lisääminen.

Ruokasektori toimii tärkeänä tekijänä kestävän kasvun luomisessa. Hallitus jatkaa kym-men miljoonan euron panostusta biotaloussektorin arvonlisän kasvuun ja huoltovarmuu-den turvaamiseen. Kymmenen miljoonan euron kasvupaketista osoitetaan elintarvikevien-nin edistämiseen ja ruoka-alan arvoketjujen kehittämiseen kolme miljoonaa euroa kohdis-tuen muun muassa maakuvamarkkinointityöhön, Suomen maaosastoihin kansainvälisillä messuilla, markkinatiedon analysointiin viennin edistämiseksi sekä Food 2.0 -veturihan-ketta tukevaan tk-hankehakuun. Lisäksi ruokaviennin edistämistä yhteistyössä ulkominis-terion kanssa varaudutaan rahoittamaan yhteensä 1,3 miljoonalla eurolla.

Kasvu- ja kuivikemateriaalien saatavuuden turvaamiseen osoitetaan kaksi miljoonaa eu-roa kohdistuen tki-hankkeisiin sekä kasvualusta- ja kuiviketuotannon tuotannon mittakaa-van investointien tukemiseen. Lisäksi vuonna 25 valmistuvan kasvualusta- ja kuivikema-teriaalia koskevan tiekartan toimeenpanoon varaudutaan kohdentamaan 0,3 miljoonaa eu-roa. Hallituksen kevään 25 kehysneuvottelujen mukaisesti ministeriön hallinnonalan kas-vupaketista rahoitetaan myös ravinteitten, kierrätysten ja lannoitteitten huoltovarmuuden tiekartan valmistelua 0,45 miljoonalla eurolla. Laajan yhteistyöverkoston tuloksena val-misteltavan tiekartan tavoitteena on tuottaa systemaattisesti arvioitavia skenaarioita ja kehi-tyspolkua ravinteiden, kierrätysten ja lannoiteomavaraisuuden turvaamiseksi keskipit-källä aikavälillä. Lisäksi arvioidaan eri vaihtoehtoihin liittyviä haasteita, ratkaisuvaihtoehto-ja ja konkreettisia toimia tavoitteitten edistämiseksi. — Tässä, arvoisa puhemies. Vas-taan sitten mielelläni edustajien kommentteihin ja kysymyksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta, ja katsotaan, riittääkö debattiin kysymyksiä tunnin ajaksi vai lopetetaanko sitten ja siirry-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

tään puhujalistaan, mutta voidaan käyttää myös koko tunti. — Sitten mennään keskusteluun. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

13.07 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että on tärkeää huomioida, mitä budjetissa on, kannattaa myös katsoa tarkasti, mitä siellä ei ole. Maataloudesta ei leikata. Tämä hallitus nimittäin ymmärtää huoltovarmuuden tärkeyden ja sen, että kotimainen maatalous kärsii edelleen kannattavuuskriisistä.

Kiitos ministerille siitä, että Etelä-Suomen tuki säilyy entisenlaisena. Seuraavan CAP-rahoituskierron neuvottelut ovat käynnissä, joten nyt on ennakkovaikuttamisen aika.

Kilpailu- ja hankintalait ovat myös tärkeitä. Julkisen puolen hankintojen korkea kotimaisuusaste on turvattava.

Sitten on tietysti tämä ikuinen kolmiyhteys tuotantoketjun osapuolten eli alkutuotannon, elintarviketeollisuuden ja kaupan välillä. Nykyisen menon jatkuessa nuorilla ei ole intoa jatkaa toimintaa eikä tulla alalle. Arvoisa ministeri, miten alkutuotannon kannattavuutta vihdoin saataisiin parannettua? Olimme edustaja Kankaan kanssa Brysselissä eilen ja esitimme kriittisiä mielipiteitä tulevasta rahoituksesta, mutta niin teki moni EU-maa, elikkä huoli on kova koko EU-alueella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

13.08 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ruokaturvan varmistaminen ja kotimaisen maatalouden kilpailukyky ovat tämän hallinnonalan yksi tärkeimmistä tehtävistä, totta kai. Kotimaisen maatalouden kilpailukykyä on parannettava ja niukkenevat tuet kohdistettava tiloille, jotka tuottavat ruokaa tai rehua markkinoille.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä vaiheessa kuitenkin tuoda tiedoksi myös sen, mikä on tilanne suurpetoasioitten osalta. Tiedämme sen, että sudenmetsästyksen osalta helpotusta on tulossa, mutta sitten toinen kysymys on tämä karhuihin liittyvä ongelma. Viimeksi tänään sain Varkaudesta videon, jossa asuinalueella karhu söi omenoita talon tontilla. Tässä on oikeasti huoli siitä, miten karhuhavaintojen lisääntyminen ja sitten huoli siitä turvallisuudesta kaiken kaikkiaan saataisiin paremmalle mallille, ja tästä karhuasiasta tietysti tässä vaiheessa haluan ministeriltä myös kysyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Painotan tässä vaiheessa valiokunnan jäseniä, mutta toki muutkin saavat puheenvuoroja. — Edustaja Lahdenperä.

13.09 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille budjetin esittelystä. — On hyvä, että hallitus turvaa suomalaisen ruoantuotannon ja huoltovarmuuden. Energiaverotuet säilyvät, ja panostukset lannoiteomavaraisuuteen sekä biotalouteen vahvistavat koko ruokaketjua. Maitosektori vetää vientiä, mutta meidän on huolehdittava kokonaisuudesta, myös kasvin- ja viljantuotannosta, kansanterveytemme perustasta.

On syytä nostaa esiin muun muassa panostukset viennin ja arvoketjujen kehittämiseen: Kolme miljoonaa maakuvamarkkinointiin ja Food 2.0 -hankkeisiin, yli miljoona yhteistyöhön ulkoministeriön kanssa ja kaksi miljoonaa kasvu- ja kuivikemateriaalien tuotannon turvaamiseen. Nämä luovat edellytyksiä alan uudistumiselle ja viennin kasvulle. Näin ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

kennetaan suomalaiselle ruoalle vahvaa tulevaisuutta pellolta pöytään, kotimaasta maailmalle. Kiitos siis ruoan tuottamisen arvostamisesta tässä budjetissa.

Kysyisin ministeriltä: Miltä ruokavienti näyttää tällä hetkellä? Voisimmeko jollain tavalla koulutuksen puolella kehittää tätä vientiä Suomesta? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

13.10 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn kiitoksiin siltä osin, että budjettiesitys ei sisällä suoria, merkittäviä leikkauksia maatalouden tukiin, mutta aloittaessanne te, arvoisa ministeri, lupasitte täyskäännöksen suomalaisen maatalouspolitiikkaan ja sen myötä myös täyskäännöksen suomalaisten tilojen kannattavuuteen ja nimenomaan parempaan päin. Tuota täyskäännöstä ei ole näkynyt, kannattavuuden paranemista ei ole näkynyt.

Paranemisen edellytyksinä on pidetty hankintalain uudistusta, elintarvikemarkkinalain uudistusta ja kilpailulain uudistusta. Hankintalain uudistuksesta ei näytä tulevan käännöstä parempaan päin. Elintarvikemarkkinalain kakkospaketti viipyy ja sen tuleminen tänne talon käsittelyyn on lykkääntynyt taas pidemmälle, ja kilpailulain uudistusta, käsittääkseni valmistelua, ei ole edes aloitettu, tai ainakin puhe siitä on loppunut. Koska nämä lakipaketit tulevat eduskuntaan? Koska tämä täyskäännös parempaan tapahtuu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

13.12 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllä hän se niin on, että kannattavuus nimenomaan on se ydinasia, mikä maatiloilla on ollut jo pitkän aikaa haasteellista. Saimme tällä viikolla lukea uutisista, kuinka Lapinlahdella Suomen suurin maitotila on hakeutunut yrityssaneeraukseen juuri maksuvalmius- ja investointiympäristön tilanteen muuttumisen vuoksi. Sen vuoksi onkin ihmeteltävä, että on todettu Luonnonvarakeskuksen toimesta, että me maksamme noin 86 miljoonaa euroa joka vuosi tukia tiloille, jotka eivät ole viiteen viimeiseen vuoteen myyneet yhtään mitään. Sieltä ei ole siis tuotettu ruokaa, joka olisi tullut meillä käytettäväksi elintarvikkeeksi. Te, hyvä ministeri, päätitte lopettaa tämän selvittelyn siitä, mihin nämä 86 miljoonaa euroa oikein maksetaan. Nyt näkyy vielä olevan tässä VM:n uusien selvittelyjen listalla, että on selvitetty tuloajaa, jossa 20 000 euroa vuodessa tienaaavien tilojen tukia olisi pohdittu, mutta te ette ole edes pohtineet sitä, mitä tapahtuu näille, jotka eivät ole myyneet ollenkaan. Kuinka kommentoisitte tätä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

13.13 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ei valitettavasti ole kunnostautunut eläinten hyvinvoinnin parantamisessa. Kautensa aluksi se päätti olla jatkamatta eläinsuojeluasiamiehen virkaa, mikä oli iso askel taaksepäin eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Turkistarhaus saa edelleen jatkua, vaikka se aiheuttaa turkiseläimille tutkitusti suunnatonta kärsimystä, on alana taloudellisessa ahdingossa ja aiheuttaa ilmeisen pandemiariskin. Hallitus taipui eläinteollisuuden lobbauksen alla ja ryhtyi valmistelemaan porsaiden kirurgisen kastraation kiellon poistamista laista. Toimenpide aiheuttaa porsaille voimakasta kipua ja kärsimystä, ja tämä muutos olisi eläinten hyvinvointilain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

vastainen. Kysyn ja vetoan ministeriin: ettehän ole tuomassa eduskuntaan tätä lakia porsaiden kirurgisen kastration kiellon poistamisesta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari.

13.14 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Kiitos ministerille esityksestä. — Ensinnäkin korostan myös sitä, minkä ministeri jo tuossa sanoi, ja muidenkin toteamaa, että tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa, missä Suomi on, hallitus on pitänyt kiinni siitä linjasta, että ruokaa tuottavaan maatalouteen ei kohdisteta merkittäviä leikkauksia, ja näin on menty. Se ei tarkoita sitä, että maataloudella menisi erityisen hyvin. Haasteita riittää todellakin. Samaan aikaan tunnistetaan tuleva rahoituskehys ja CAP-uudistus, minkä osalta tiedetään, että haasteet eivät ainakaan tästä vähene.

Siitä tullaan nyt sitten siihen, mitä pitäisi tapahtua, eli tämä markkinoilta saatava suurempi korvaus viljelijälle. Meillä on elintarvikemarkkinoillakin toimia, mutta minä nostan keskeisimmäksi onnistumisen tässä ruokaviennissä, ja sen jo edustaja Lahdenperä tässä kysymyksenä toi. Näen, että se on aivan keskeinen asia siinä, että tässä pitkällä linjalla onnistutaan. Toistan Lahdenperän kysymyksen ja pyydän kertomaan vähän toimista, missä elintarvikemarkkinaviennin edistämisessä tällä hetkellä mennään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Norrback.

13.15 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Förväntningarna på att lösa lönsamhetskrisen inom lantbruket är höga, det har de varit en längre tid. Vår uppgift som beslutsfattare är förstås att skapa förutsättningar och påverka där vi kan, men vi kan inte heller göra allt. Vi behöver en fungerande marknad, och det är därifrån de tilläggsresurser som ska komma till jordbruket måste komma.

Arvoisa puhemies! Elintarvikemarkkinalain toinen vaihe on etenemässä, niin kuin on tiedotettu, ja kaikki tiedämme, että alkutuotanto elää ennennäkemättömän vaikeaa aikaa. Hallitus on huomioinut tämän budjettiesityksessä, mistä kiitos, mutta tilanne vaatii myös rakenteellisia ratkaisuja. Kysynkin siksi, ministeri Essayah: miten elintarvikemarkkinalain toinen vaihe etenee?

Sitten myös tämä toinen asia, joka on meidän käsissämme, eli viennin edistäminen. Mitä konkreettisia toimia tehdään nyt siellä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

13.16 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maatalouden kannattavuuskriisi on vakava huoli, joka täälläkin on jo monessa puheenvuorossa noussut esiin. Markkinoiden jonkinlaisesta häiriöstä ehkä kertoo se, että valtavasta jauhelihapulas-takin huolimatta käsittääkseni tuottajien tilanne ei ole parantunut. Ensimmäinen kysymyksen onkin: mitä hallitus on tekemässä liian keskittyneelle kaupalle ja vahvalle neuvotte-luasemalle?

Toinen akuutti huoli liittyy afrikkalaiseen sikaruttoon, josta kantautuu huolestuttavia uutisia Virosta. Keskeisessä roolissa ovat paitsi Ruokavirasto myös Tulli. Ruokavirastolle on tulossa merkittävää uutta valvontatehtävää uuden metsäasetuksen myötä, ja koska he-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

rääkin aidosti huoli virastojen resursseista, niin kysynkin: miten hallitus on turvannut sen, ettei tämä sikarutto leviä Suomeen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

13.17 Antti Kangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä salissa puhutaan paljon arvovalinnoista, ja nyt käsiteltävässä talousarviossa on tehty selkeä arvovalinta sen puolesta, että jo valmiiksi kriisissä olevaa maataloutta ei rangaista lisää tukileikkauksilla. Se on selkeä arvovalinta, mutta se ei suinkaan ole tässä tilanteessa riittävästi. Tilanne on äärimmäisen haastava, ja me hallituksessa varmaan kaikki haluamme toimia viljelijöiden edun mukaisesti. Siksi olisinkin kysynyt arvoisalta ministeriltä: Mikä on tilanne tällä hetkellä CAP-ennakkovaikuttamisen osalta? On varsin hyvin tiedossa, että koko CAP-paketti tulee uudistumaan täysin ja mullistumaan. Minkälainen Suomen asemointi on siinä, pyrimmekö me saamaan CAP-saannon vähintään edelliselle tasolle, vai hyväksytäänkö me tässä vaiheessa jo jonkinlaisia leikkauksia siihen? CAPin tulevaisuus on muutenkin hyvin epävarma. Maiden välillä on hyvin monenlaisia näkemyksiä ja eroja siinä, kuinka CAPia pitää nyt kehittää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

13.18 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomalainen maatalous on tiukoilla, ja siksi on tärkeä jatkaa toimenpiteitä alan kannattavuuden vahvistamiseksi. Viljelijän suurin huoli on, saako työstään toimeentulon ja pystyykö jatkamaan tilan toimintaa myös tulevaisuudessa.

Hallitus on antanut tähän tärkeän viestin: ruuantuotannosta ei leikata vuonna 26, energiverotuki säilyy, ruuan ja rehun arvonlisäveroa alennetaan ja budjetti huomioi myös huoltovarmuuden. Nämä ovat merkittäviä toimia viljelijöiden arjen tukemiseksi ja suomalaisen maatalouden turvaamiseksi, mutta on myös katsottava eteenpäin.

Lannoitteiden saatavuus ja huoltovarmuus ratkaisevat sen, pystymmekö kriisitilanteisakin tuottamaan ruokaa suomalaisiin koteihin. Kehysriihessä sovittu tiekartta lannoiteomavaraisuuden vahvistamiseksi on tärkeä askel oikeaan suuntaan, mutta tarvitaan myös toimia siihen. Siksi kysyn maa- ja metsätalousministeriltä: mitä ratkaisuja hallitus vie käytäntöön jo lähivuosina lannoiteomavaraisuuden vahvistamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

13.20 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäiseksi haluan kiittää hallitusta siitä, että te edistätte sudenmetsästysasiaa. Toivon tosiaan, että siinä ei käy samalla tavalla kuin karhunmetsästysasiassa, jossa hallituspuolueista hihkuttiin, että nytpä sitä lähdetään porukalla passiin, ja sitten muka yllätyttiin siitä, kun luvat menivät jäihin sen jälkeen, kun lakiin ei tehty niitä korjauksia, mitä sinne oli esitetty ja olisi ollut järkevä tehdä. Joten toivottavasti se sudenmetsästyslaki menisi sitten mieluummin kerralla maaliin.

Minun kysymykseni liittyy EU:n petokorvausmaksukattoon. Ministeri on varmasti hyvin tietoinen siitä, että porotalous on tällä hetkellä hyvin ahdingossa nimenomaan tämän petoasian takia. Kun maksukatto ylittyy, niin silloin myös korvauksia jää saamatta. Ja kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

puhun korvauksista, niin tosiaan tarkoitan korvauksia. Korvaus ei ole ikinä tuloa, se on korvaus menetetystä omaisuudesta, ja tässä tapauksessa omaisuudesta, joka on menetetty valtion eläinten suuhun.

Eli mitä aiotte tehdä sen eteen, että saataisiin tämä korvaussumma täydeksi, niin että ihmiset pystyisivät myös elinkeinoansa jatkamaan? Ja millä tavalla te aiotte edistää näitä keinoja, joita teille on tuotu liittyen porotalouteen? Puhutaan esimerkiksi pantatietojen liikuttelusta, ennaltaehkäisystä, viranomaisyhteistyöstä, tällaisista asioista. — Ministeri, mitä te teette porotalouden kriisille, vai haluatteko te tosiaan sysätä kuolemaan Suomen ehkäpä vanhimman elinkeinon?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

13.21 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyn ministeriltä vähän erilaisen kysymyksen. Ministeri hyvin tietää, että teidän kotipitäjässänne on todella hakeutunut yrityssaneeraukseen Suomen suurin maitotila, 680 lypsävää ja yhteensä 1 300 päättä. Tällainen maatila on täysin verrattavissa teollisuusyritykseen. Teollisuusyrityksille meillä varmaankin valtiolta löytyy instrumentteja, millä voimme auttaa tilapäisten vaikeuksien yli, kuten Finnvera, tai joku muu tällainen vastaava instituutio lähtee sitä työtä tekemään. Ministeri, voimmeko me mitenkään nyt auttaa tätä Suomen suurinta maatilaa? Kysymys on sen takia iso, että samassa kunnassa eli ministerin kotipitäjässä Lapinlahdella ovat myös Valion isot tehtaات. Jos näin isot yksiköt alkavat mennä nurin, niin mitä niille sitten tapahtuu? Sen takia minun mielestäni jotakin tilapäistä apua pitäisi tulla jotakin kautta, tulipa se sitten minkä tahansa instituution kautta. Onko ministeri miettinyt, onko tämä mitenkään mahdollista?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

13.22 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme nyt tilanteessa, jossa Suomen hiilinieluvaje on kasvanut niin suureksi, [Hannu Hoskonen: Ei ole totta!] että pääministeri pyrkii lobbaamaan EU-komissiota tämän koko maankäyttösektorin hiilinielutavoitteen pois pyyhkimiseksi. [Hannu Hoskonen: Höpö höpö!] Eli sen sijaan, että toimittaisiin tämän ongelman ratkaisemiseksi, halutaan leikkiä, että koko ongelma ei ole olemassa. Maankäyttösektorilla olisi kuitenkin runsaasti keinoja, kustannustehokkaita keinoja, sekä metsäluonnon että hiilinielun elvyttämiseksi: joutoalueiden metsitystä, metsien kiertoajan pidentämistä, talousmetsien luonnonhoitoa, kosteikkoviljelyä ja niin edespäin. Näitä keinoja kyllä on, mutta tässä budjetissa, ikävä kyllä, rahoitusta ei ole ollenkaan riittävästi näille toimille. Ministeri, milloin ja miten te omalta osaltanne aiotte varmistaa, että hallituksen omat ilmasto- ja luontositoumukset toteutuvat?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

13.23 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin jaan saman huolen, mistä edustaja Eestilä puhui. Ei ole vain tämä yksi asia, yksi kyseinen tila, josta on kysymys, vaan monta Suomessa. Tiedän, että Pohjois-Karjalassa on yksi iso tila samassa tilanteessa ja monta muuta menossa siihen suuntaan. Arvoisa ministeri, nyt on semmoinen tilanne teidän virkaurallanne, että nyt pitää aidosti ruveta toimenpiteisiin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

että pelastamme tämän suomalaisen ruokaketjun. Kun maitotilat loppuvat, niin siinä kohta loppuu sitten myös suomalainen lihantuotanto, ja se taas sitten on semmoinen juttu, että sitä ei varmaan kukaan halua. Se johtaa välittömästi myös viljapuoletta katastrofiin, kun kotimainen kysyntä loppuu rehuviljalle ja niin edelleen. Se on sellainen ketju, jota alkäämme koskaan käynnistääkö.

Toinen asia on tietenkin sitten tämä maatalouden byrokratia. Minä olen monena vuonna täällä puhunut siitä, että eikö kerta kaikkiaan voitaisi yksinkertaistaa tätä hommaa. Suurin osa tästä EU-byrokratiana meille markkinoidusta maatilojen byrokratiasta on kotikutoista. Tehdään kaiken maailman mielikuvituksellisia päätöksiä. Pitää tehdä milloin mitään, mikä vie maanviljelijän ajan. Aiotteko toimia näiden edustaja Eestilän ja tämän byrokrati-an asian ja allekirjoittaneen esittämän byrokratian purun asian suhteen mahdollisimman nopeasti?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä edustajat Mäenpää ja Satonen. Sitten alkaa olla kaikki, sekä jaoston että valiokunnan väki, jotka ovat paikalla, käyty läpi, ja saa ministeri välillä vastata. Jatketaan sitten debattia. — Mäenpää.

13.25 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Ministeri, teillä on menossa kaksi miljoonaa kasvu- ja kuiviketurvemateriaalin saatavuuden turvaamiseen. Viime viikolla, kun keskustelin Luken väen kanssa täällä, käsitin, että yhä edelleen haetaan joitain korvaavia materiaaleja. Eihän tämä raha ole menossa siihen, vai onko? Elikkä siis Lukellakin oli hyvin tieto siitä, että kun on turve kasvuturpeena, kuiviketurpeena, tätä parempaa materiaalia ei ole, joten miksi siihen käytetään yhteiskunnan varoja, että löydetäisiin korvaava tuote, vaikka sellaista ei ole, se on Luken tiedossa? Tämä on semmoinen asia, mikä hieman askarruttaa.

Ja sitten tämä maatalousyrittäjien jaksaminen: pitäisikö meillä olla sellainen varhaisen puuttumisen malli, johon esimerkiksi eläinlääkäri voisi informoida, ettei käy niin, että tiloilla ihmiset palaavat loppuun, kuten nyt mahdollisesti näillä lopettavilla tiloilla on käynyt huonon kannattavuuden takia? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

13.26 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitan myös kiitoksilla hallitukselle ja ministerille siitä, että maatalouspuoleen näitä leikkauksia ei ole kohdistunut. Täällä on käytetty tärkeitä puheenvuoroja myös ruokaviennin merkityksestä ja myöskin edunvalvonnasta tässä CAP-uudistuksessa, jossa on kyllä paljon tehtävää.

Mutta haluan mennä myös tähän suurpetoasiaan, jonka täällä useampi edustaja on jo nostanut esille. Se on ennen kaikkea tietysti se, että susien ja karhujen osalta tämä tilanne saadaan hallintaan. Se on ennen kaikkea tietysti turvallisuuskysymys. Siinä on tietysti myös tuotantoeläimiin ja kotieläimiin liittyviä asioita. Mutta nyt täytyy sanoa, että tämä asia ei enää ole pelkästään edes tämä, vaan tässä on kyse nyt myös siitä, että tässä salissa on selkeä enemmistö, joka haluaa, että tämä kannanhoidollinen metsästys saadaan käyntiin [Eduskunnasta: Kyllä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] ja että se ei kaadu enää mihinkään valitukseen eikä hallinto-oikeuden ruuhkiin. Jos tämän salin tahto ei toteudu, niin silloin yhteiskunnassa on jo isompikin ongelma kuin pelkästään tämä itse asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri, viisi minuuttia.

13.27 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Arvoisa rouva puhemies! Paljon hyviä kysymyksiä ja kommentteja. — Ensinnäkin, edustaja Elomaa, valiokunnan puheenjohtaja, nostitte esille nämä kannattavuuskysymykset, aika moni muukin nosti. Kannattavuuteenhan liittyy ennen kaikkea se, että mikä hinta tuolta markkinoilta saadaan. Myöskin elintarvikemarkkinalain ykkös- ja kakkososien uudistuksella pyritään turvaamaan se, että meillä on läpinäkyvyys siihen koko ketjuun, jolloinka tiedetään myöskin se oikeudenmukainen osuus, mikä viljelijälle kuuluu.

Ja nyt markkinakehityksestä voisi sanoa, että nythän nimenomaan maidon ja lihan tuottajahinnat ovat molemmat nousseet. Elikkä siltä osuudelta voi sanoa, että markkinoilta on nyt saatu parempaa hintaa kuin aiemmin. Osittain siihen vaikutti nimenomaisesti tämä jauhelihapula, koska meillähän oli se tilanne, että missään muualla Euroopassa kuin ainoastaan Unkarissa ei enää ollut halvempia tuottajahintoja. Ja huhut kertoivat, että puolalaiset lihan ostajat kulkivat täällä Suomessa ostamassa suomalaista halpaa lihaa, jolloinka kaupan ja elintarvikeketjun kokonaisuudessaan piti katsoa peiliin ja todeta, että ehkä kannattaa suomalaiselle tuottajalle maksaa vähän parempaa hintaa tämän tekemästä arvokkaasta työstä. Tätä asiaa on nyt tosiaankin saatu sitten paremmalle jamalle.

No, sitten tietysti, mikä on myös tärkeää ja useassa puheenvuorossa tuli siitä kiitoksia ihan ansaitusti hallitukselle: me emme ole leikanneet ruokaa tuottavasta maataloudesta. Ajatelkaa, näinä aikoina me emme ole leikanneet.

Ja ehkä myöskin edustaja Oinas-Panumalle tieto siitä, että me emme ole myöskään leikanneet porotaloudesta. Elikkä se on ollut toinen asia, mikä on pysynyt leikkausten ulkopuolella. Siinä mielessä olemme pyrkinet juurikin siihen, että emme omin toimin ole vaikeuttamassa tilannetta. Tiedämme kyllä, että haastavuutta on, mutta toisaalta tällä hetkellä tilanne on myös kustannusten kohdalla se, että kustannukset ovat painuneet alaspäin, elikkä meillä ei ole nyt tällä hetkellä esimerkiksi ihan yhtä järkyttäviä energiahintoja kuin vaikkapa vielä pari vuotta sitten, jolloinka viljelijälle jäävä kate on parantunut. [Olga Oinas-Panuma: Entä maatalous?] No, joka tapauksessa sen voi sanoa, että maataloudessa on hyvin polarisoitunut tilanne. On tiloja, joilla menee varsin hyvin, ja sitten on niitä, joilla menee erittäin huonosti, ja sitten on paljon siinä välissä olevia tiloja. Tietenkin meidän pitää pyrkiä tukemaan sitä, että suomalainen ruokaketju on voimissaan ja me pystymme turvaamaan paitsi ruokaturvan myöskin viennin.

Oikeastaan tämä vienti on juuri se, mistä me pystymme hakemaan tuottajalle parempaa hintaa, ja se on myöskin turvallisuustekijä siinä mielessä, että se on omavaraisuutta lisäävää. Tarvittaessa viennin voi aina kääntää myöskin takaisin kotimarkkinaan. Siksi viennistä huolehtiminen on tärkeää. Mehän olemme panostaneet vientiin, niin kuin täällä luettiin, lähestulkoon tai yli kaksinkertaisesti sen, mitä esimerkiksi edellinen hallitus teki ruokaviennin kohdalla. Siellä tällaisia kuuden prosentin kasvulukuja on nyt ollut ihan viimeisen vuoden aikana, mikä osoittaa sen, että suunta on nyt aivan oikea. Suvi ry ja myöskin Ruokatieto ovat näitä tahoja, joitten kautta näitä pysyviä rakenteita on nyt ruokaviennin vahvistamiseen tehty. Ja tiedoksi, että olen tänä aamuna kello viisi palannut Osakasta Japanista, jossa olen myöskin ollut suomalaista ruokaa ja suomalaisia ruokainnovaatioita, yliopistoa biotaloutta edistämässä, ja siellä on myöskin yhteistyöasiakirja kirjoitettu. Sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

malla tavalla myöskin Kiinan suuntaan on tehty merkittävää vienninedistämistä, ja se alkaa kantaa kyllä nyt tällä hetkellä myöskin tulosta.

Ja tietysti täällä kysyttiin myöskin koulutukseen liittyen. Eli maisteriohjelma tähän ruokavientiin liittyen on myöskin perustettu.

Sitten täällä edustaja Rantanen kysyi ja useampi muukin kysyi elintarvikemarkkinalain aikataulusta. Aikatauluhan on se, että se on viikolla yhdeksän eduskuntaan tulossa, siis elintarvikemarkkinalain kakkososa. Sitten hankintalaki ja myöskin kilpailulakiin liittyvät muutokset, ne kaikki ovat tällä hetkellä työn alla. Hankintalaki ei ole oman ministeriöni alla, en osaa siitä tarkemmin sanoa, mutta elintarvikemarkkinalaissa on näitä liittymäkohtia kilpailulainsäädäntöön, joten siltä osin ne, mitkä liittyvät siihen, tulevat tietenkin sitten siinä paketissa.

No, me olemme myöskin kuitenkin pystyneet tässä tilanteessa, jossa olemme joutuneet hallinnosta tekemään säästöjä, niin kuin tuossa kerroin aikaisemmin, maksamaan kaikki tuet ajallaan, eli kaikki viljelijöitten tuet on saatu maksettua juuri siinä aikataulussa kuin on pitänyt. Sen lisäksi hyvä uutinen on se, että me olemme pystyneet nytten kansallisesta tuesta maksamaan ennakoita. Elikkä nyt kansallisen tuen ennakot tulevat lokakuussa, eli puolet maksetaan lokakuussa, loput joulukuussa, ja tämä on myöskin ihan historiallista. Näin ei ole ollut tämän uudistetun CAPin aikana.

Täällä useat viittasivat myöskin sitten tähän tulevaan CAP-uudistukseen ja siihen liittyviin vaikuttamisiin, ja sitä tehdään tällä hetkellä. Täällä valiokunnan puheenjohtaja nostikin hyvin esille, että esimerkiksi Etelä-Suomen kansallinen tuki on saatu jo varmistettua. Totta kai tällä hetkellä näissä meidän yhteisissä vaikuttamiskannoissa monivuotiseen rahoituskehykseen koko hallitus on ottanut kantaa siihen, että tämä rahoitus maataloudelle on riittämätön, eli sen eteen tehdään töitä. Tietysti tämä tilanne on sama nyt kaikilla, koska tuo maatalouden niin sanottu korvamerkitty osuus tässä monivuotisessa rahoituskehysesessä laski ja kaikilta on aika lailla juustohöylämaisesti otettu sitten tätä säästöä. Mutta me katsomme, että tällaisessa tilanteessa, jossa ollaan kasvattamassa budjettia, on myöskin tärkeää, että huolehditaan eurooppalaisesta ruokaturvasta. Sen takia monet maat ovat aivan samassa rintamassa ja toteavat, että rahoitus on tällä hetkellä riittämätön.

Arvoisa puhemies! Tässä on paljon vielä kysymyksiä, joihin mielelläni vastaisin, mutta jatkan, jos saan vielä seuraavan vastauspuheenvuoron.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kyllä, siellä lopussa saatte sitten pidemmän puheenvuoron uudelleen. — Edustaja Viitanen.

13.33 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen ollut kyllä huolissani hallituksen suunnitelmista heikentää viime kaudella säädettyä eläinten hyvinvointilakia. Esimerkkihän tästä on juuri täälläkin esiin noussut peruuttaminen päätöksestä porsaiden kastroitukiellosta. Maa- ja metsätalousministeriö on esittänyt, että tästä kiellosta peruutettaisiin. Se on tietenkin erittäin huono asia, sillä tämä kastroatiohan tuottaa porsaille erittäin paljon kipuja ja paljon kärsimystä ja myös stressiä. Olen sitä mieltä, että kun nyt viime kaudella pitkän, pitkän valmistelun jälkeen me saimme tämän eläinten hyvinvointilain ja edistyimme tässäkin asiassa, tosin aika hitain askelin, oikeaan suuntaan, niin nyt sitten on aika kurja, jos palaisimme tässä menneisyyteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Olin kyllä huomaavinani, että tämän syksyn lainsäädäntösuunnitelmasta tämä asia on poistettu, mikä sinänsä on hyvä, se ei ole tässä. Ja nyt, ministeri, minä kysyn teiltä: onhan tämä heikennys eläinten hyvinvointiin nyt sitten haudattu eikä tätä enää ajeta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

13.35 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saimme tosiaan surullisia uutisia tällä viikolla sieltä ministerin kotikunnasta Lapinlahdelta, Varpaisjärven Korpijärveltä, jossa yksi Suomen suurimmista maitotiloista on ajautunut ongelmiin ja ha-
keutui yrityssaneeraukseen. Toivotaan, että se siitä nousee, koska nämä ovat valtavia tra-
gedioita kylälle, koko kunnalle, alueelle. Yhdyn niihin kysymyksiin, mitä täällä jo aiem-
min kysyttiin, että pitäisikö meillä olla tällaisiin tilanteisiin myöskin valtion puolesta rea-
gointia aivan samoin kuin muiden suuryritysten osalta, joilla on iso vaikutus sille omalle
alueelleen.

Jos, ministeri, ollaan aivan rehellisiä, niin tämän ensimmäisen kahden ja puolen vuoden
aikana tällä hallituskaudella ei mielestäni tänne eduskuntaan ole vielä yhtään sellaista esi-
tystä pystytty tuomaan, jolla olisi todellista merkitystä maatalouden kannattavuuden pa-
rantamiseen. Sitä alleviivaa myöskin tämä teidän kotikuntanne tapaus. Se kertoo siitä maa-
talouden yleisestä kannattavuudesta. Kysyn, ministeri: milloin me saadaan tänne saliin en-
simmäinen esitys, millä pystytään oikeasti parantamaan viljelijöiden asemaa siellä ruoka-
ketjussa ja parantamaan viljelijöiden kannattavuutta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

13.36 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme päässeet vielä
kuulemaan ministerin vastausta tähän maankäyttösektorin hiilinielukysymykseen, mikä on
varsin ajankohtainen ilmastokysymys. Nyt näyttää siltä, että näiden romahtaneiden hiili-
nielujen myötä Suomi voisi olla hiilineutraali 2050-luvulla, eli ei missään tapauksessa sii-
nä aikataulussa, mihin hallituskin on sitoutunut. Tämä maankäyttösektorin ilmastosuunni-
telma, joka hyväksyttiin viime kaudella täällä salissa ja joka tähtää noin kolmen megaton-
nin hiilinielun kasvattamiseen, on tietenkin auttamattomasti myöhästynyt, koska meillä on
tällä hetkellä noin sadan megatonnin velka, mikä sillä maankäyttösektorilla kasvaa. Eli
eikö olisi syytä päivittää tämä? Ja päivittämisen sijaan voisitte itse asiassa tarttua niihin
keinoihin nopeammin. Esimerkiksi metsälain muuttaminen niin, että puun läpimittaa kas-
vatetaan ja liian voimakkaita harvennuksia vältetään, olisi konkreettinen keino, millä me
saataisiin sekä monimuotoisuushyötyjä että hiilinieluja parannettua. Itse asiassa tähän liit-
tyen sanonkin, koska myös näyttää siltä, että näihin Helmi-ohjelman tavoitteisiin ei tulla
pääsemään, [Puhemies koputtaa] että metsälain uudistaminen hyödyttäisi sielläkin esimer-
kiksi purojen suojelua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutin mittaisia, niin kerkeävät
vielä kaikki, jotka täällä listoilla ovat. — V-painike on nyt kiinni, elikkä enempää ei pys-
tytä ottamaan, mutta nämä yritetään saada, jotka täällä nyt ovat. — Seuraavaksi edustaja
Juvonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

13.37 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, petopolitiikka on se, josta itsessään on paljon kysymyksiä. Vaikka olenkin Uudelta maalta, niin kysymyksiä tulee myös Savosta, jossa juureni ovat. On tärkeää, että kannanhoidollinen metsästys sallitaan ja se tulee mahdollisimman pian. Karhu, susi tai ilves siellä pihapiirissä ei ole hyvä asia, ja kyllä ihmiset ovat myös peloissaan siitä, voiko metsässä liikkua ja mitä eläimille tapahtuu.

Toinen, mistä haluaisin kysyä, on antibioottiresistenssi: Yhtenä ministeriön tavoitteena on, että eläinlääkkeiden käyttö on vähäistä, ja antibioottiresistenssi on ihan maailmanlaajuinen ongelma. Se on sitä, että antibiootti ei tehoa bakteeriin. Ihmisiä ja eläimiä kuolee globaalisti.

Kolmas aiheeni liittyy koirasusiin: Ennen vuotta 19 syntyneet koirasudet saavat vielä olla täällä, mutta koirasusien pitäminen ja kasvattaminen on muutoin kiellettyä. Miten varmistetaan se, että koirasudet eivät kuitenkaan lisäänty?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

13.39 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Först vill jag tacka ministern och regeringen för att man håller löftet från regeringsförhandlingarna och inte riktar nedskärningar mot primärproduktionen. Därtill vill jag säga att det är viktigt att beslutet om att satsa extra mycket på livsmedelsexporten kvarstår. Nu gäller det bara att effektivt använda pengarna tillsammans med företagen i branschen.

Haluaisin kysyä ministeri Essayah’lta byrokratiastamme. Suomen julkinen sektori on valtava verrattuna muihin EU-maihin. Suomessa on noin 40 000 maanviljelijää, ja maataloushallinnossa työskentelee noin 4 000 virkamiestä. Pienennettynä noin kolme kilometriä pitkän kylätien varrella, jossa meitä on kymmenen viljelijää, on yksi byrokraatti, joka valvoo tukia ja käsittelee asiakirjojamme. Kymmenen viljelijää, yksi byrokraatti.

Arvoisa ministeri, tämän ei voida antaa jatkua näin. Nähdäkseni Ruokavirasto on suurin ongelma, ja se ei ole onnistunut parantamaan tehokkuutta. [Puhemies koputtaa] Kysynkin: onko koko organisaation aika tullut päätökseen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

13.40 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Suurpetovahingot ovat kasvussa ja niin ovat myös niistä maksettavat korvaussummat. Kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen vähentäisi merkittävästi valtiontalouden kustannuksia petokorvausten pienentymisen sekä erilaisten susihankkeiden vähentymisen tarpeen myötä.

No, arvon ministeri, viime keväänä eduskuntaan tuotu metsästyslain muutosesitys oli riittämätön, ja sen puutteet todettiin selvästi täällä eduskunnassa asiantuntijakuulemisten aikana. Siitä huolimatta hallituspuolueiden edustajat lupasivat karhun kannanhoidollisen metsästyksen alkavan tänä syksynä. No, tämä lupaus osoittautui katteettomaksi. Rouva ministeri, lupaatteko te nyt Suomen eduskunnalle ja Suomen kansalle, että tammikuussa pääsemme metsästäämään kannanhoidollisesti susia? Jos Ruotsi viime kuussa raportoi EU:lle asettaneensa suden suotuisan suojelutason viitearvoksi 170 sutta, niin tuleeko meille samanlainen viitearvo?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

13.41 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille tästä esittelystä ja jo tuosta käytetystä puheenvuorosta. — Itse haluaisin vielä nostaa esiin kestäväen ruokajärjestelmän, jonka keskiössä ovat erityisesti kasvipohjaisten ruokien arvoketjut ja niiden kehittäminen. Ruokamurroksen pääpainon tulee olla kasvipohjaisessa ruuassa, kasviproteiineissa ja uusissa elintarvikelainnovaatioissa, koska vain siten voidaan saavuttaa ekologisesti, sosiaalisesti ja myöskin eettisesti kestävä ruokajärjestelmä, joka samalla vastaa ruokaturvaa, huoltovarmuutta ja kansanterveyttä koskeviin haasteisiin.

Asiantuntija-arvioiden mukaan kasvipohjaisen ruuan arvoketju tarvitsee noin 200 miljoonan euron investoinnit vuoteen 2030 mennessä. Suomella on valtavasti potentiaalia asemoitua kasvipohjaisen ruuan kärkimaaksi. Tämän potentiaalın täysimääräinen hyödyntäminen vaatii riittävän rahoituksen myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Miten huomioitte tämän?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Junnila.

13.42 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harva tulee ajatelleeksi, mitä Luken tilastot kertovat. Varsinais-Suomessa on eniten peltopinta-alaa ja ylivoimaisesti eniten susia. Näistä jälkimmäisen osalta nythän tulee suden liitesiiro, ja tämä kannanhoidollinen metsästys on erittäin tarpeellista, erityisesti tällaisessa mosaiikkisessa pelto- ja metsävaltaisessa maakunnassa, kuten meillä Varsinais-Suomessa.

Kuitenkin EU:n komissio esittää maataloustukien leikkaamista jopa yli 20 prosentilla. Arvoisa ministeri, teidät tunnetaan erityisesti kävelystä, ja yleensä juoksuaskelien ottaminen voi johtaa hylkäykseen, mutta voisitteko tässä asiassa ottaa oikein pikajuoksuaskelia ja vaikuttaa unioniin siten, että siellä ymmärrettäisiin omavaraisuus, huoltovarmuus ja Suomen kansallinen turvallisuus? [Tuomas Kettunen: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

13.43 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Huoltovarmuus ei ole sanahelinää, vaan pohjoisen kansakuntamme elinehto. Juuri siksi hallitus panostaa siihen ajassa, jossa meidän on oltava varautuneita ja valmiina. Vuoden 2026 talousarviossa suomalaisesta ruuantuotannosta ei leikata, maatalouden energiaverotuki säilyy ja ruuan sekä rehun arvonlisäveroa alennetaan, helpottaen tuottajien arkea. Tämä on vastuullista politiikkaa. Vain vahva huoltovarmuus takaa sen, että suomalaisilla on ruokaa pöydässä ja turvaa arjessa myös kriisiaikoina. Tämä hallitus ei istu käsiensä päällä, vaan turvaa huoltovarmuuden, sillä ilman sitä ei ole arjen turvallisuutta eikä kansallista kestävyyttä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

13.44 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omavaraisuus ja ruokaturva ovat erittäin tärkeitä sekä kansallisen turvallisuuden että puolustuksen näkökulmasta, ja siinä asemassa, missä Suomi on, meillä täytyy pitää huolta, että kotimainen, puhdas ruuantuotanto säilyy myös tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Samalla meidän täytyy kuitenkin julkisina päättäjinä käyttää veronmaksajien rahoja vastuullisesti, ja kun katsoo tätä suorastaan katastrofaalista tilannetta, missä Suomen talous tällä hetkellä on, niin herää kysymys, onko meillä todellakin varaa laittaa 86 miljoonaa euroa sellaisten tilojen tukeen, jotka eivät kuitenkaan tuota markkinoille yhtään mitään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

13.45 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen maatalous on koko yhteiskuntamme kivijalka, joka turvaa meille puhtaan ja turvallisen ruuan. Kotimainen tuotanto vahvistaa huoltovarmuutta, luo työtä, pitää maaseudun elinvoimaisena. Maatalous antaa meille varmuutta kriisiaikoihin ja kantaa suomalaista identiteettiä sukupolvelta toiselle. Nyt on kaupoista kuitenkin liha loppu, vaikka emme ole kriisitilanteessa, ja päivittäin saamme lukea tilojen lopettamisesta.

Tulen Etelä-Savosta, joka on erityinen maakunta, sillä se on EU:n paras luomualue. Tämä kertoo paitsi viljelijöiden osaamisesta myös siitä, että Etelä-Savossa arvostetaan kestävää ja luonnonmukaista tuotantoa. Luomutuotanto yhdistyy alueen rikkaaseen vesistö- ja metsäluontoon, ja se tuo arvoa niin paikallisille ihmisille kuin kansainvälisille markkinoille. Arvoisa ministeri Essayah, mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet tämän hälyttävän Suomen ruokatilanteen korjaamiseksi, ja kuinka maamme eri alueiden tuotantoa tuetaan, kuten esimerkiksi Etelä-Savon arvokasta luomualuetta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

13.46 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ruokahuolto ja omavaraisuus ovat erittäin tärkeitä kysymyksiä Suomessa, ja sitten kun maatiloja taitaa olla tällä hetkellä noin 41 000, niin puhutaan aika merkittävästä sektorista Suomessa monella tavalla. Sen vuoksi kysynkin nyt suoraan, kun ei tuossa äsken tullut oikein vastausta: EU:n budjettikehys on tässä aika voimakkaasti muuttumassa, ja sieltä kuitenkin tulee tähän sektoriin myöskin aika paljon ohjausta ja myöskin varoja. Minulle ei riitä, että juoksee tai kävelee, vaan olisi tärkeätä saada tietää, mitkä ovat ne hallituksen tähän liittyvät vaikuttamisen kärjet, mitkä ne kysymykset siinä asiassa ovat. Vaikuttamisen aika on nyt, ennen kuin se kausi alkaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

13.47 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pirkka ja Coop eli kaupan omat merkit valtaavat markettien hyllyjä yhä enemmän ja enemmän. Ihmiset usein luulevat, että näiden ostaminen on pelkästään kotimaisen ruuantuottajan eduksi, vaikka kyseessä on pitkälti yritys kasvattaa voittoja alkutuottajien kustannuksella. On käsittämätöntä, että vallalla on suorastaan pelon ilmapiiri, joka ilmenee esimerkiksi siinä, että kyselyssä sopimustensa irtisanomisista pelätessään viljelijät eivät uskalla puhua epäkohdista asioidessaan paljon itseään vahvemman osapuolen eli kaupan kanssa. Mitä olisi tehtävissä tämän väärän kehityskulun korjaamiseksi? Missä vaiheessa on elintarvikemarkkinalain valmistelu? Se on hyvin tärkeää tätäkin silmällä pitäen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Vielä eläinten hyvinvoinnista. Maatalouskomissaari Hansen nosti visiossaan hyvin vahvasti myös eläinten hyvinvoinnin esille, ja Suomessa sitä on yritetty noudattaa erittäin vahvasti, mutta ei suinkaan kaikissa EU-maissa. Kuinka päästäisiin siihen, että oltaisiin yhdenvertaisia myös tässä asiassa, kun mennään markkinoille tuotteiden kanssa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

13.49 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin ministeriltä: miten te, ministeri, ja tämä käsittelyssä oleva talousarvioehdotus turvaatte suomalaisten metsänomistajien perustavanlaatuista oikeutta päättää itse metsiensä hoidosta ja hyödyntämisestä, tietysti lakien ja asetusten puitteissa? Tällä hetkellä meidän metsiimme kohdistuu valtava ristipaine taloudellisen hyödyntämisen, ilmastotavoitteiden, monimuotoisuustavoitteiden, suojelutavoitteiden osalta. Kysyisin ministeriltä: Haluattehan te turvata suomalaisten metsänomistajien oikeuden päättää itse omien metsiensä hoidosta ja hyödyntämisestä? Mitä te teette tämän oikeuden turvaamiseksi? Mitä esityksiä me tulemme tänne eduskuntaan saamaan, jotka tukevat tätä metsänomistajan asemaa? — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

13.50 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa tuntuu olevan semmoinen pyhä lehmä kuin 86 miljoonaa euroa, johonka ei vastaus saa, eikä ministeri tätä asiaa halua selvittää. Onhan se nyt erityisen merkillistä, kun tämä 86 miljoonaa euroa on lähes kymmenen prosentin kokonaissumma tästä tukipotista. Minä lupaan kyllä lopettaa tämän lauluni, jos selviää, että sen sisällä onkin joku virhe ja se ei olekaan totta, mutta eihän se voi olla niin, että sitä ei selvitetä. Mikä muu kohta meillä tässä budjetissa on sen kokoinen, että me maksamme 86 miljoonaa euroa jotakin tukea vailla minkäänlaista hyötyä tästä tuen maksamisesta? Täällä on puututtu työntekijöitten työttömyyskorvauksiin ja moniin lapsiperheisiin kohdistuviin korvauksiin erittäin kovalla kädellä, mutta tätä ei haluta selvittää. Saisiko tähän asiaan nyt ministeriltä vastauksen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

13.51 Antti Kangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, olisin kysynyt tästä sikojen kastraatiokiellon peruutuksesta. Tämä asia on keskeinen koko sika-alan tulevaisuudelle. Erityisesti sianlihan vienti Kiinaan, mikä on saatu Suomesta jatkumaan menestyksekkäästi useita vuosia, on vaarassa, mikäli tämä kastraatiokiello on ja pysyy voimassa. [Pia Viitanen: Toivottavasti pysyy!] Se on ollut hallitusohjelman tavoitteena alusta asti, että tämä täysin päätön kastraatiokiello puretaan. Mikä tämän aikataulu on?

Sitten toinen asia, mistä olisin halunnut kysyä: Hallitusohjelmaan on kirjattu kirjaus siitä, että turve, erityisesti kuivike- ja kasvuturve, on strategisia tuotteita ja materiaaleja. Miten tämä turpeen asema saataisiin näkymään entistä voimakkaammin hallituksen toimissa, ja mitä toimia meillä on valmisteilla, jotta meidän kuiviketurvetilanne olisi parempi jatkossa? Tällä hetkellä käytännössä kuiviketurpeellekaan ei soihin lupia heru, ja sen takia turpeesta uhkaa tulla todellinen pula ihan lähivuosina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

13.52 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun kiitos edustaja Pekoselle kasvipohjaisen ruuan esiin nostamisesta. Jään myös odottamaan ministerin vastausta tähän.

Vielä suomalaisen metsäluonnon köyhtymisestä: Se jatkuu, eikä se tule hallituksen nykytoimin pysähtymään. [Hannu Hoskonen: Ei pidä paikkaansa!] Vanhojen metsien suojelukriteereistä teitte niin tiukat, että moni luonnontilainen vanha metsä jää sen ulkopuolelle. Metso-rahoja on leikattu, vaikka yksityisillä metsänomistajilla olisi kyllä halua suojella omia arvokkaita metsiään.

Nyt esitätte uudenlaisten tulosperusteisten tukien määräaikaista kokeilua, jossa tukea voitaisiin myöntää muun muassa suojavyöhykkeiden jättämiseen purojen varsille. Asian tuntijat ovat tätä kritisoineet, koska kymmenen vuoden määräaika ei turvaa puronvarren pysyvää suojelua. Kysynkin ministeriltä: miksi laitate rahaa lyhytaikaisten toimien tukemiseen, ja mitä pysyviä suojelutoimia aiotte tehdä puroluonnonsuojelun vahvistamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

13.53 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tilallisella on paljon epävarmuuksia kassavirrassa. Tällä hetkellä tuotteen — maidon, lihan, viljan, kananmunan — hinta on ollut aika alhainen, ja samalla tuotantopanosten — rehun, sähkön, polttoaineen ja lannoitteen — hinta on saattanut käydä ylhäällä. Nyt kuitenkin lisäksi pankkien aiheuttama epävarmuus viljelijälle, vakuuksien hinta sekä valkoposkihanhet, sudet ja karhut aiheuttavat epävarmuutta. Kuiviketurpeen saatavuus: Tästä ovat monet tilalliset sanelleet, että eivät he voi enää luottaa siihen, että eivät he voi investoida, ei heidän kannata korjata, jos ei tämä asia ole kunnossa. Ennallistamisasetus, ilmastossyytökset, kaiken kaikkiaan tällainen henkinen kuorma aiheuttaa heikon kannattavuuden lisäksi epävarmuutta alan yrittäjille.

Jos me välitämme viljelijästä, miten me tukisimme ajoissa eläintiloja, koska näissä kuitenkin on eläinsuojelulliset asiat ja myöskin osassa eläinlääkärin toimintaa [Puhemies koputtaa] on vähän ylireagointia näihin pieniin ongelmiin, [Puhemies koputtaa] jotka voitaisiin ajoissa korjata puuttamalla niihin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

13.54 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edellä vierustoverini edustaja Rantanen piti kyllä painokkaan puheenvuoron, jonka hengessä on hyvä jatkaa. — Kun tätä keltaista kirjaa todella katsoo, niin ensi vuodenkin osalta meidän alijäämä on yli 11 miljardia euroa — siis yli 11 miljardia euroa — niin silloin varmaan ei ole sellaista yhteiskunnan sektoria, etteikö etsittäisi kissojen ja koirien kanssa erilaisia säästöjä, ja mitä helpompia säästöjä löytyy, sen parempi varmaan.

Siksipä itsekkin kysyn kyllä tätä, että jos Luonnonvarakeskus on aikaisemmin arvioinut, että me maksamme, siis veronmaksajat maksavat, joka vuosi 86 miljoonaa euroa tukea sellaisille tiloille, joilla ei ole ollut myyntitoimintaa viiteen vuoteen — siis viiteen vuoteen — niin missä muualla tällainen hyväksyttäisiin, että me maksettaisiin jostain eikä odotetaisi yhtään mitään? Ei missään. Ja tätä ei edes suostuta selvittämään. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Kyllähän nyt korkea aika ainakin on sille, että tämä asia selvitetään, [Puhemies: Kiitos!] ja nyt olisi sopivaa, [Puhemies: Aika!] että ministeri tähän vastaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt on kaksi puheenvuoroa vielä jäljellä, Oinas-Panuma ja Eestilä. Sen jälkeen ministerin vastaukset, ja sitten vaihdetaan pääluokkaa. — Oinas-Panuma.

13.55 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus lisää taas Metsähallituksen tuloutusta, samaan aikaan leikataan sitten luontopalveluita. Tiedätekö, missä tämä näkyy kaikkein eniten? No, Oulun vaalipiirissä, koska Metsähallituksen tuloutuksesta ja hakkuista itse asiassa 30—40 prosenttia on Pohjois-Pohjanmaa—Kainuu-akselilla, mikäli tätä luonnonvarasuunnitelmaa on uskominen, ja miksipä ei olisi.

Kun meiltä sitten entistä enemmän hakataan tai tuloutetaan sitä meidän metsää, niin samaan aikaan luontopalveluista leikataan sillä tavalla, että esimerkiksi meidän luontokeskuksia laitetaan kiinni. No, ei tarvitse olla mikään matemaatikko, että pystyy laskemaan, että se ei lisää sosiaalista hyväksyttävyyttä toimille, joita hallitus tekee, joten haluaisinkin kysyä ministeriltä: Olisiko mahdollista, että jollain tavalla pystyisitte vaikuttamaan siihen, että sillä alueella, mistä valtio saa tuloja, olisi myös enemmän niitä hyötyjä, jotta me voitaisiin esimerkiksi parantaa meidän luontomatkailua, kun matkailu meillä muutenkin on nouseva ala, jotta me saataisiin pidettyä ne meidän luontokeskuksien ovet auki? Tällä hetkellä tämä peli ei suoraan sanottuna vetele, joten mitä aiotte tehdä tälle asialle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

13.57 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen ja joku muukin täällä viittasi tähän porsaitten kastraatioon, ja sen verran kuitenkin entisen ammatin harjoittajana voin todeta, että kun itse olen näitä tehnyt, niin sehän tapahtuu puudutteitten avulla ja siihen tulee vain pieni viilto, ja sanoisin näin, että ei kovin paljon se porsas kärsi. Mutta tietysti tämä on vain minun, kun olen niitä tuhansia tehnyt, oma näkemykseni, ja jollakin toisella voi olla parempi näkemys. [Naurua]

Miksi näitä tehdään, niin huvikseenhan niitä ei kastroida, vaan ne aiheuttavat lihassa laatuvirheitä. Kuten me tiedämme, Suomelle vienti on kaikki kaikessa, ja kun lihateollisuus nyt vie esimerkiksi Aasiaan sianlihaa, niin sieltä vaaditaan laatua, ja se tarkoittaa sitä, että porsaitten pitää olla kastroituja. Sen takia tätä on harkittu, että me muutamme, koska me haluamme tukea Suomen vientiä, sattuneesta syystä. Ei oikein hyvin ole vetänyt tämä Suomen vienti.

Sitä korostan, että se on todella pieni haava ja ne eivät kärsi, jos puudutetaan ja kivunlievitys on asiallista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt sitten ministeri, viisi minuuttia jos riittäisi, mutta sitten jatkatte niin pitkään kuin tarvitsette.

13.58 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitoksia edustaja Eestilälle asiantuntevasta, omakohtaisesta puheenvuorosta. [Markku Eestilä: Kerrankin!] Tästä voi todeta, että siis missään muualla EU:ssahan ei ole tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

kastraatiokieltoa, eli Suomessa tässä asiassa varmasti mielellään liikkuu samassa rintamassa, kun EU:ssa alkaa asiassa tapahtua, mutta kun olemme tätä komissaarilta tiedustelleet, niin ei ole odotettavissa, että tässä tällä hetkellä missään muualla EU:ssa oltaisiin liikumassa. Niin kuin täällä edustaja Eestilä totesi, se aiheuttaa kyllä meille tällä hetkellä vientimarkkinaa suurta epävarmuutta. Todellakin, tällä hetkellä me olemme tätä lainsäädäntöä muuttamassa — tämä varmaan tulee ensi kevään lainsäädäntösuunnitelmaan — ja se on jo aiheuttanut sen, että lihatalot jo tällä hetkellä maksavat ylimääräistä korvausta, vaikka vielä ei ole lainsäädäntö voimassa, joka vaatisi tämän pakollisen kivunlievityksen: he maksavat ylimääräistä korvausta siitä jo vuotta aikaisemmin, että tilat siirtyvät siihen. Siinä mielessä tämä on jo saanut aikaan sen, että tästä on ollut hyötyä eläinten hyvinvoinnille.

No, nyt täällä etenkin salin vasemmalta puolelta on kysytty kovasti, että miksi maksetaan sellaista tukea, joka kohdistuu tiloille, jotka eivät myy tuotteita ulospäin. Nyt täytyy huomioda, että meillä esimerkiksi ympäristötukia ja luonnonhaittakorvauksia ei ole sidottu pelkästään ruokaa tuottaville tiloille. Nyt jos täällä vasemmalla laidalla ilmeisesti halutaan, että näistä lähdetään leikkaamaan, [Piritta Rantasen välihuuto] niin silloin leikataan ympäristötuista. Silloin leikataan ympäristötuista ja ympäristön hoitamisesta, eli tämä on hyvä pitää mielessä, kun lähdetään tältä puolelta sitten niitä leikkauksia etsimään.

Täällä myöskin aika moni kysyi sinällänsä ihan suoraan budjettiin liittyvistä asioista, näistä suurpedoista ja niitten metsästyksestä, ja ajattelin, että on hyvä vastata kuitenkin siihenkin kysymykseen. Suden kohdalla todellakin lainsäädäntöhän on nyt lähtenyt lausunnoille, ja suden kohdalla lähdetään kannanhoidollisessa metsästyksessä kiintiömetsästyksestä. Eli silloin tällaista valitusmahdollisuutta ja myöskään valituskierrettä ei ole odotettavissa, ja siitä sitten, miten eduskunta lait käsittelee, riippuu, miten nopeasti asiassa päästään toteutukseen. Mutta voisi sanoa, että tällainen tavoiteaikataulu on, että ensi vuoden alusta päästäisiin suden kannanhoidolliseen metsästykseen.

Sitten täällä sekä edustaja Oinas-Panuma että edustaja Kettunen antoivat väärää todistusta siinä mielessä, että he väittivät, että karhun kannanhoidolliseen metsästykseen liittyvät lainsäädäntö olisi ollut jollakin tavalla puutteellinen. [Tuomas Kettunen: No sitähan se oli!] Meillä hallinto-oikeus ei ole ottanut millään tavalla tällä hetkellä kantaa siihen, onko lainsäädännössä jotain vikaa, vaan ainoastaan siihen, että meillä järjestöjen valitus-oikeus on niin vahva, että näitten järjestöjen oikeudenturvan tähden nämä kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaneet luvat on pistetty toimeenpanokieltoon. Eli me emme tällä hetkellä tiedä, ennen kuin hallinto-oikeus ottaa kantaa varsinaisesti tähän lainsäädäntöön — ei ole mitään perustetta niillä väitteillä, että on sanottu, että tämä on johtunut lainsäädännöstä. Tämä johtuu siitä, että meillä on Suomessa näin vahva oikeus tähän valittamiseen. Ja mitä sitten taas tulee siihen, miksi karhua ja sutta voidaan kohdella eri tavalla, niin meillä karhu on edelleenkin siellä tiukasti suojellussa liitteessä, luontodirektiivin liitteessä IV, kun suurella työllä saimme tämän hallituksen aikana siirrettyä suden siihen liitteeseen V, joka mahdollistaa sitten aivan toisentyypisen menettelyn.

Sitten täällä edustaja Strandman kysyi — taisi ehtiä jo poistua salista — luomusta. Luomukorvauksia on nostettu historiallisesti 15 prosenttia. 15 prosenttia tuli luomulle lisää korvauksia, ja se on kyllä jo merkittävää ja varmasti näkyy siellä luomutuottajan kukkarossa.

Sitten täällä edustaja Marttila kysyi tärkeän ajankohtaisen kysymyksen afrikkalaiseen sikaruttoon liittyen. Tällä hetkellä me teemme vahvasti työtä sekä Ruokavirastossa tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

dottamisen suhteen että myöskin esimerkiksi Suomen metsästäjien kanssa, että he tiedottavat omaa jäsenkuntaansa siitä, että jos mennään metsästysmatkoille Viroon, niin miten tulee menetellä ja minkä tyyppiset toimenpiteet ovat välttämättömiä. Tässä kyllä sanoisin, että jokaisella suomalaisella, joka matkustaa Baltian maihin, missä tällä hetkellä afrikkalainen sikarutto jyllää, on ihan omakohtainen vastuu. Eli sieltä ei kannata tuoda lihatuliaisia, ja jos liikkuu luonnossa tietyillä alueilla, on huolehdittava siitä, että ne asianmukaiset desinfiointitoimenpiteet ja vastaavat tulee tehtyä. Tämä on nimenomaisesti sellainen tauti, joka ei onneksi tartu ihmiseen, mutta sen vaikutukset ovat huomattavasti suurempia kuin pelkästään liha-alalle kohdistuvia. Nehän kohdistuvat sitten esimerkiksi virkistysliikkumiseen luonnossa tai vaikkapa metsäteollisuuden mahdollisuuteen hyödyntää puutavaraa, koska Ruotsissahan vastaavassa tilanteessa, kun todettiin afrikkalaista sikaruttoa, meni 100 000 hehtaaria käyttökieltoon siksi ajaksi, kun pystyttiin tuo tauti saamaan kuriin.

Täällä on kysytty myöskin sitten vielä näistä ilmastotoimenpiteistä. Hallitushan satsasi historiallisesti myöskin 15 miljoonaa metsien kasvupakettiin, ja sitä kautta nimenomaisesti pyritään siihen, että me pystymme parantamaan metsien kasvua, me pystymme turvaamaan sen, että metsät pysyvät terveinä ja sillä tavoin myöskin sitten hiilinielut parantuvat. Sehän on tosiasia, että nuori, kasvava metsä sitoo hiiltä, ja se on paras tapa myöskin vastata ilmastohaasteisiin, [Hannu Hoskonen: Juuri näin, oikeaa puhetta!] että me pidämme hyvän huolen meidän metsistämme ja niitten kasvusta. Tämä on merkittävä panostus näinä aikoina.

Edustaja Mäenpää nosti esille tärkeän kysymyksen viljelijöitten jaksamisesta, ja tässäkin jälleen hyvä hallitus vakinaisti kaksi miljoonaa joka vuosi Väliä viljelijästä -toimenpiteisiin, mikä on saanut paljonkin kiitosta sieltä kentältä. Se on ollut todella sellainen asia, millä on pystytty näitten monta kertaa erilaisten asioitten kuormittamien viljelijöitten arkeen tuomaan pientä helpotusta.

Sitten täällä edustaja Juvonen kysyi vielä antibioottiresistenssistä. Elikkä meillähän Suomessa erittäin vastuullisesti käytetään antibiootteja. Meillä ei esimerkiksi rehun seassa kylvetä antibiootteja, vaan todellakin ainoastaan taudin hoitamiseen voi eläinlääkäri antaa antibiootteja, ja siinä mielessä meillä on hyvä tilanne tämän suhteen.

Sitten koirasusiin liittyen: Koirasusi on siis vieraslaji, jonka saa poistaa luonnosta, ja tietenkin pitää todeta, että kyseessä on koirasusi, mutta kun esimerkiksi lasketaan vaikka nyt sitten tulevassa kiintiömetsästyksessä, niin koirasutta ei lasketa mukaan niihin kiintiöluokuihin, vaan todellakin se on Suomen luonnossa vieraslaji, josta tulee päästä eroon.

Sitten täällä edustaja Elo kysyi näistä piloteista, jotka liittyvät tähän Metka-rahoitukseen. No, pilotti on aina pilotti, elikkä siksi halutaan katsoa nyt, minkälaisia vaikutuksia tällä pilotilla on. Tietenkin, jos rahaa olisi enemmän, olisi mahdollisuus tehdä useampia pilotteja, mutta nyt on lähdetty näillä tietyillä valikoimilla liikenteeseen ja katsottu sitten, miten näissä asioissa pystytään etenemään.

Täällä oli erittäin paljon monia muitakin hyviä kysymyksiä — ehkä vielä tähän yleiseen tilanteeseen liittyen, vaikkapa pankkien rahoituksen kiristymiseen: siihenhän meillä on Finnveran laissa tulossa nyten muutosta, eli tällainen kategorinen kielto olla takaamatta maa- ja metsätaloutta Finnveran lainsäädännön yhteydessä poistuu, ja tämä tietenkin tuo jonkun verran helpotusta ja mahdollisuutta tulla sitten myöskin sinne puolelle rahoittajaksi taikka takaajaksi.

Sitten sen lisäksi vielä nostaisin esille... Täällä muistaakseni edustaja Rantanen kysyi tästä elintarvikemarkkina-alaista, ja taisi olla myöskin valiokunnan puheenjohtaja Elomaa:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

elikkä siis elintarvikemarkkinalain kakkososan mukana, josta totesin jo, että se on viikolla yhdeksän tulossa eduskuntaan, juurikin kauppojen omiin merkkeihin elikkä näihin private labeleihin haetaan myöskin ratkaisuja ja sitten tietysti näihin epäreiluihin sopimusehtoihin, [Puhemies koputtaa] elikkä että niihin olisi mahdollisuus myöskin puuttua.

Tässä nyt päällimmäisiä. Varmaan vielä jokuseen kysymykseen jäi vastaamatta, mutta käsittääkseni olen tulossa sitten jossakin vaiheessa myöskin sinne valiokuntaan kuultavaksi, joten jatketaan näistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Essayah. — Sitten ministeri Tavio, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.08 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaisesti pidämme kiinni meille tärkeistä ja keskeisistä arvoista, mutta samalla olemme valmiita vuoropuheluun myös sellaisten maiden kanssa, jotka eivät jaa näkemyksiämme ja arvojamme. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpänä päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään nyt vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä. Globaalia toimintaympäristöä leimaavat edelleen kiihtyvä strateginen kilpailu ja maailmanpolitiikan valtasuhteiden murros. Euroopan turvallisuuden kohdistuu vakavin uhka vuosikymmeniin, eikä sen väistyminen ole näköpiirissä. Suomen edun mukaista on kaikin tavoin tukea Ukrainaa laitonta hyökkäyssotaa vastaan ja Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista.

Sodan heijastusvaikutukset näkyvät maailmanlaajuisesti. Myös Lähi-idän konfliktin eskaloituminen vaikuttaa Suomeen. Suomelle keskeiseen sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään kohdistuu merkittäviä paineita. Yksituumainen, vahva ja kilpailukykyinen ja strategisesti vaikuttava Euroopan unioni on Suomen etu. Euroopan unionin puolustuksen ja turvallisuuden vahvistaminen sekä kokonaisturvallisuusajattelun edistäminen ovat keskeisiä intressejä Suomelle.

Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja Pohjois-Euroopan vakautta sekä asemoi Suomen entistä tiiviimmin osaksi eurooppalaista ja transatlanttista yhteisöä. Strateginen liittolaisuus Yhdysvaltojen kanssa tulee säilymään Suomelle ja EU:lle keskeisenä intressinä. Pohjoismaiden ja Baltian maiden syventyvä yhteistyö sekä näiden vuoropuhelun tiivistyminen Saksan ja Puolan kanssa vahvistavat myös alueellista vakautta ja turvallisuutta, samoin kuin vahva kumppanuus ja yhteistyö Britannian kanssa.

Ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristön kasvavat paineet edellyttävät ulkoasiainhallinnolta kokonaisvaltaista otetta, tiivistä yhteistyötä kumppanimaiden kanssa ja hyviä kahdenvälisiä suhteita. Hallitusohjelman mukainen ulkoasiainhallinnon uudistus mahdollistaa ministeriön voimavarojen joustavamman kohdentamisen painopisteisiin. Ulkoministeriön varsinaisiin toimintamenoihin esitetään 245 miljoonaa euroa. Toimintamenoihin on kohdennettu 6,4 miljoonan euron säästövelvoite, joka kohdennetaan pääasiassa ministeriön Suomen toimintoihin.

Suomen edustustoverkko kattaa 90 edustustoa. Vuonna 2025 perustettiin pääkonsulaatti Houstoniin, Texasiin. Väliaikaisesti on suljettuna kaksi toimipistettä, Kabul ja Damaskos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Talousarvioesityksessä pyritään edelleen turvaamaan edustustoverkon toimintakyky nykyisessä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Edustustoverkkoa tarkastellaan hallituskaudella pitkällä aikavälillä suunnitelmallisesti.

Arvoisa puhemies! Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa kansainvälinen kauppa on yhä keskeisempi osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Protektionismi, kilpailu kriittisestä teknologiasta ja raaka-aineista sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän heikentäminen haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää. Taloudelliset riippuvuudet nähdään yhä enemmän haavoittuvuuksina, joiden riskit on tiedostettava ja joita on ennalta ehkäistävä. Suomen kauppapolitiikan tärkein tavoite on edistää suomalaisten yritysten vientiä ja investointeja ja tätä kautta turvata suomalainen työ ja hyvinvointi.

Ulkoministeriön toimintaan vaikuttaa myös Suomen kansallinen toimintaympäristö mukaan lukien kansantalouden tila. Kotimaassa tarvittavan talouskasvun luomisessa kauppapolitiikalla ja viennin edistämisellä on tärkeä rooli, jota Business Finlandin ulkomaantointojen integrointi ulkoministeriöön korostaa. Integraation myötä yritykset saavat ulkomailla tarjottavat palvelut jatkossa keskitetysti. Vienninedistämistoiminnan tehostamisessa kiinnitämme erityistä huomiota kansainvälistymiseen valmiiden pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin. Myös ulkoministeriössä lanseerattu uusi yrityspalvelu tukee tätä päämäärää. Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palveluihin ehdotetaan 25 miljoonan euron määrärahaa.

Arvoisa puhemies! Sananen vielä kehityspolitiikasta. Pyrimme kehittyvien maiden talouden ja teollisen kehityksen auttamiseen suomalaisyritysten ratkaisulla. Näin pääsemme molemminpuoliseen hyötyyn. Kehityspolitiikkaa ohjaa nyt enemmän kuin milloinkaan ennen Suomen oma kaupallinen intressi.

Viimeisimmän budjettiriihen linjaukset merkitsevät tämän hallituskauden neljättä leikkausta kehitysyhteistyöhön. Yhteenvetona voi todeta, että leikkaamme kehitysyhteistyössä kaikesta sellaisesta, mikä ei ole jo sidottua rahaa. Varsinaisen kehitysyhteistyömomentin määrärahasoski esitetään vuoden 26 talousarviossa 457 miljoonaa euroa. Momentilta leikattiin kevään riihessä 50 miljoonaa euroa ja nyt syksyllä 20 miljoonaa euroa lisää, eli yhteensä 70 miljoonan euron säästö ensi vuodelle.

Kehittyvien maiden tukemista laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyörahoituksella ehdotetaan jatkettavaksi 70 miljoonalla eurolla. Finnfundin pääoman korottamiseen esitetään viisi miljoonaa euroa. Tuki Ukrainalle -momentille ehdotetaan 57 miljoonaa euroa, ja kokonaisuudessaan ulkoministeriön määrärahoista maksettavan tuen Ukrainalle arvioidaan olevan noin 67 miljoonaa euroa ensi vuonna. Ukraina on hallituskaudella ylivoimaisesti suurin kehitysyhteistyön kumppanimaamme.

Hallitus on päättänyt muodostaa uuden budjettimomentin humanitääriselle katastrofiavulle. Sen kooksi tulee 30 miljoonaa euroa. Tätä ihmishenkiä pelastavaa apua kohdennetaan tarveperusteisesti kriisialueille.

Syyskuun riihessä tehtiin linjaus, että kehitysyhteistyön leikkauksia ei kohdenneta kotimaisten kansalaisjärjestöjen tekemään työhön. Lisäleikkausten tarkempi kohdentaminen päätetään osana normaalia budjettiprosessia. Kokonaisuudessaan Suomen julkisen kehitysyhteistyön arvioidaan olevan ensi vuonna 1 034 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 0,35:tä prosenttia bruttokansantulosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat pitää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

14.15 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä totutusti ulko- ja turvallisuuspolitiikassa haetaan laajaa kansallista konsensusta, ja se on viime aikoinakin merkittävin osin säilynyt, mutta on kaksi asiaa, joissa juuri näinä aikoina on selvä juopa.

Toinen on kehitysyhteistyörahat, joista on, niin kuin ministeri mainitsi, jo neljättä leikkauskierrosta hallitus tekemässä, ja ensi vuodelle on varsinaisen kehitysyhteistyön menoihin lähes 15 prosentin leikkaus ja vielä, vaikka otetaan Ukrainan ja humanitääriseen avun lisäykset huomioon, senkin jälkeen kuuden prosentin leikkaus näihin välttämättömiin menoihin. Tätä varmasti tässä eduskuntakäsittelyn aikana voidaan tarkemmin, mutta tärkeätä olisi näinä aikoina, että tuokin määräraha saataisiin asianmukaiselle tasolle.

Toinen on sitten tämä Palestiinan tunnustaminen, jossa YK:n yleiskokousviikkokaan ei näytä tuoneen hallituksesta ulos ehdotusta, jonka presidentti voisi hyväksyä. [Puhemies koputtaa] Siinä olisi tärkeää nopeasti toimia, ja ensi viikollahan sitä välikysymyskeskustelussa vielä patistellaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

14.16 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan ulko- ja turvallisuuspolitiikan suurista linjauksista ollaan samaa mieltä, mutta iso paradigman muutos on nimenomaan tapahtunut kehitysyhteistyön puolella tällä hallituskaudella. Nämä kehitysyhteistyöleikkaukset ovat aivan massiivisia, ja sen lisäksi kehitysyhteistyö, niin kuin ministeri täällä mainitsi, on muuttunut yhä enemmän yritys- ja vientipainotteiseksi, ja sitä suoraa apua on vähennetty. Mutta on hyvä huomata, että kehitysyhteistyö on myös osa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja näillä leikkauksilla heikennetään Suomen ulkopoliittista liikkumatilaa ja myös uskottavuutta varsinkin globaalin etelän silmissä. Samanaikaisesti kun tämän sitten yhdistää siihen, että hallitus on täysin toimintakyvytön tällä hetkellä liittyen Palestiinaan, ei pelkästään Palestiinan tunnustamiseen vaan myös muihin konkreettisiin toimiin, joilla estetään Gazan kansanmurha, [Puhemies koputtaa] niin ei tämä yhdistelmä hyvältä tällä hetkellä näytä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

14.18 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri avasi hyvin puheenvuoronsa todeten, että Suomi pitää kiinni arvoista. Nimenomaan korostitte kansainvälistä oikeutta, sääntöpohjaista sopimusjärjestelmää ja ihmisoikeuksia. Me todistamme kuitenkin tällä hetkellä Lähi-idässä Israelin ja Palestiinan alueella murhenäytelmää, jossa humanitääristä oikeutta poljetaan ja syyllistytään sotarikoksiin. Tätä solmua on pyritty nyt avaamaan tällä Palestiinan tunnustamisprosessilla kansainvälisesti, johon tasavallan presidenttikin on ottanut selkeän kannan ja ilmaissut valmiutensa siihen, että on valmis tunnustamaan Palestiinan valtion. Ministeri Tavio, minä kysyn teiltä henkilökohtaisesti: Onko teillä henkilökohtainen kanta tässä asiassa? Oletteko te valmis tunnustamaan Palestiinan valtion?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haavisto, olkaa hyvä.

14.18 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palestiina-keskustelu tullaan käymään ensi viikolla. Se on tärkeä asia.

Puutun tässä yhteydessä kehitysyhteistyöhön. Minusta jotenkin kuulosti, että ministeri oli melkein tyytyväinen siitä, että kehitysyhteistyön määrärahoja on leikattu, ja siitä ei pitäisi olla tyytyväinen. Se vaikuttaa Suomen kansainväliseen asemaan. Olemme entistä kauempana 0,7:n tavoitteesta, ja kun ajattelee vaikka meidän turvaneuvostokampanjaamme, niin sillä on tietty merkitys. Ylipäätään tuki YK-järjestelmälle ja multilateraalisille toimijoille juuri näinä aikoina olisi tärkeää, ja on tärkeää, että Suomi olisi siinä mukana.

Positiivista on se, että humanitääriselle avulle, niin kuin ministeri kertoi, on löytynyt rahoitusta, ja samaten se, että Ukrainaa pystytään tässä tukemaan. Oikeastaan Ukrainasta olisin kysynyt vielä, näistä meidän painopistealueistamme. Kun sodalla on paljon ympäristövaikutuksia ja ympäristötuhoja, voisi ajatella, että Suomella voisi olla aivan erityinen rooli sodan ympäristötuhojen selvittämisessä ja korjaamisessa Ukrainan osalta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

14.20 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan hallitsee tietenkin kaikkea meidän ulko- ja turvallisuuspoliittista keskusteluaamme, ja tuo sota vaikuttaa tietenkin myös Suomessa talouden kasvunäkymiin ja ihmisten luottamukseen tulevaisuuteen. Onneksi olemme saaneet tällä viikolla eduskunnassa kuulla, että ministeriössä on 20 miljardin edestä kuitenkin lupahakemuksia Suomeen tulossa, ja se on positiivinen asia. Osa ulkoasiainvaliokunnan jäsenistä oli juuri Saksassa tapaamassa meidän kollegoitamme siellä, ja kuulimme, että Saksalla on yli 200 edustustoa ulkomailla. Mainitsitte, ministeri, äsken, että meillä niitä on 90. Tietenkin on luonnollista, että pienellä maalla niitä on vähemmän, mutta olisin kysynyt teiltä pk-yritysten viennin kaksinkertaistamisesta, koska meillähän perinteisesti vienti on pitkälti koneita ja laitteita ja infraa ja raskasta teollisuutta. Onko pk-yrityksille tulossa esimerkiksi terveyspalveluihin tai muihin tulevaisuuden tuotteisiin liittyviä klustereita tai muita tällaisia ohjelmia, joissa he pääsisivät myymään tuotteitaan maailmalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.21 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Globaali solidaarisuus on tämänkin budjettiesityksen suuri häviö. Hallituksen kaavailemat leikkaukset kehitysyhteistyöhön nousevat yli miljardiin tämän hallituskauden aikana, tämän budjetin osalta 147 miljoonaa, ja tämä aikana, jolloin meillä humanitääriset kriisit ja konfliktit ja avun tarve maailmalla lisääntyvät. Siinä kohtaa Suomi on valinnut linjan, että vetäytyy näin merkittävällä tavalla pois niiden maiden joukosta, jotka apua ovat valmiita tarjoamaan. Kaksi kysymystä kehitysyhteistyöhön liittyen:

Nyt YK-järjestöt kohtaavat isoa leikkausta, ja monenkeskinen toiminta olisi todella tarpeellista tässä maailmanajassa. Millä tavalla me pystymme tämän tuen säilyttämään?

Ja toinen kysymys: eteneekö näiden palestiinalaisten haavoittuneiden evakuointi, josta pääministeri on lupaillut, että sitä Suomi selvittää?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, varsågod.

14.22 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies, herr talman! Olisi tietenkin suonut, että tässä olisi ollut vielä enemmän aikaa myöskin kehitysyhteistyökeskusteluun. Kun ministereitä on nyt vain yksi paikalla, niin ymmärrän, että tilanne oli vähän erilainen. — Kuitenkin on niin, että vaikka iloitsen siitä, että onnistuimme estämään lisäleikkauksia budjettiriihessä ohjaamalla 20 miljoonaa humanitääriseen apuun, niin silti ne pohjalla olevat leikkaukset ovat tietenkin tosi surullisia, ja se johtuu tietenkin siitä, että meillä on hyvin eri näkemyksiä kehitysyhteistyöstä hallituksen sisällä. Ajattelen, että olisi ehkä välttämätöntä, kun kuitenkin nämä yhteisleikkaukset ovat niin valtavan suuria, käydä keskustelua siitä, miten meidän selonteko ja tavoitteet ja toimenpiteet enää pysyvät mukana ja miten ne ovat sopusoinnissa näiden uusien leikkausten kohdalla. Esimerkiksi monenkeskisen avun yli puolittaminen tietenkin muuttaa meidän tilannetta tosi paljon. Samoin haluaisin tietää: millä tavalla me halutaan nyt sitten tukea kaikkein vähiten kehittyneiden maiden tilannetta pitkäjäksoisesti? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

14.23 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienenä maana Suomella on luonnollisesti haasteita maksimoida vaikutusvalta maailmalla, ja siksi on hyvä, että edustustoverkkoon ei ole tässä suhteessa kohdistettu leikkauksia. Kuten näissä keskusteluissakin nostettiin esille, pienen maan on tietysti haasteellista tätä tehdä, mutta on hyvä, että ainakin 90 maassa Suomella se läsnäolo on. Olisi toivottavaa, että tätä läsnäoloa kyettäisiin vahvistamaan ottaen huomioon ne geopoliittiset muutokset, mitä maailmassa on nyt erittäin suurella vauhdilla tapahtumassa, että olisimme erityisesti siellä globaalissa etelässä vahvasti läsnä. Sen rakentaminen, miten nämä taloudelliset, kaupalliset, intressit pystytään ottamaan huomioon, olisi tietysti hyvä aloittaa jo nyt.

Siitä täytyy tietysti hallitusta kiittää, että hallitus on jatkanut jo edellisen hallituksen aloittamaa linjaa luomalla kahdenvälisiä suhteita yksittäisten Yhdysvaltain osavaltioiden kanssa ja nyt muun muassa vahvistanut tätä työtä avaamalla konsulaatin Teksasiin, mikä varmasti vahvistaa Suomen jalansijaa erityisesti niillä markkinoilla, joilla meidän teknologialle ja yrityksille tulee olemaan kysyntää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindberg, olkaa hyvä.

14.25 **Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei päivää ilman ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista uutista. Lähi-itä, Ukraina ja Itämeri vuorottelevat aamusta iltaan. Hyvät uutiset ovat harvassa. Nyt jos koskaan taitava ulkopoliitikko on keskiössä. Suomi jatkaa voimakasta tukeaan Ukrainalle. Budjetissa on osoitettu 57 miljoonaa euroa Ukrainan tuelle. Ukrainaa on tuettava niin pitkään kuin se on tarpeen. Lähtökoh- ta on se, että Venäjä ei voi voittaa sotaa.

Arvoisa puhemies! Suomen tulee osallistua täysimääräisesti Naton kaikkeen toimintaan. Siksi on merkityksellistä, että budjetissa on huomioitu ne tarpeet ja painotukset, joita täysimääräinen Nato-jäsenyys edellyttää. Kysyisinkin ministeriltä: miten Suomen Nato-jäsenyystoimet etenevät, ollaanko aikataulussa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

14.26 **Eerikki Viljanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, Suomen vienninedistämistä ja sitä tukevia palveluita, ohjelmia ja rakennetta ollaan uudistamassa, ja maan hallituksella on hallitusohjelmassaan kunnianhimoiset tavoitteet suomalaisen ruokaviennin sekä määrän että kannattavuuden parantamiseksi. Kysyisin arvoisalta ministeriltä: tukevatko nämä suomalaisen viennin edistämiseen tehdyt rakenteelliset muutokset ruokaviennin edellytysten parantamista ja turvaavatko nämä muutokset tämän hallitusohjelman kirjauksen, jossa tavoitellaan erittäin merkittävää suomalaisen ruokaviennin kasvattamista kannattavasti, joka omalta osaltaan tukisi koko elintarvikesektoria ja Suomen talouden elpymistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

14.27 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelypuheenvuorosta. Kuten useamman kerran on todettu, kehitysyhteistyö on tärkeä osa myös Suomen laajempaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, kuten myös, ehkä voisi sanoa, keskeinen väline edistää sekä vakautta että niin kutsuttua arvopohjaista realismia.

Ilahtuin, kun huomasin taannoin, että ulkoministeriö oli itsekin mitannut kansalaisten tunteja kehitysyhteistyöstä. Siellä kolme neljästä piti erityisesti humanitaarista apua tärkeänä, ja itse asiassa yli puolet vastaajista sanoi, että he lisäisivät kehitysyhteistyön rahoitusta. Tätä viestiä ei ehkä kuitenkaan ole täysimääräisesti kuultu, kun katsoo valtion talousarvioesitystä. Niin ikään täällä on mainittu, että neljättä kertaa sieltä varsinaisen kehitysyhteistyön varoista on tiputettu rahoja. Tähän peilaten, ministeri Tavio, haluaisin kysyä: miten te itse arvioitte Suomen kykyä uskottavasti toimeenpanna paitsi meidän selontekoja niin ehkä myös hallitusohjelman omia kirjauksia, [Puhemies koputtaa] kun tätä rahoitustasoa on näin merkittävästi vähennetty?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.28 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Geopolitiikka muuttaa meidän monia asioita. Erityisesti kauppapolitiikassa tapahtuu muutoksia, ja nyt kun katsotaan näitä viimeaikaisia tapahtumia kaikkia tulleja ja muita myöden, niin meidän pitää katsoa uusille alueille ja tätä edustustoverkkoa ja muuta. Meidän täytyy miettiä, että kun meidän pitäisi saada Suomeen työtä ja myytyä näitä suomalaisia tuotteita ja muuta ja vastaavasti ehkä sieltä sitten kontakteja, niin miten hyvin nämä meidän tulevaisuuden suunnitelmat tästä edustustoverkostosta ja muista vastaavat siihen haasteeseen ja miten niitä pystytään vahvistamaan, koska meidän pitää hakea markkinoita nytten aika monelta sektorilta, että me pärjäämme tässä avoimessa taloudessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tietooni on saatettu, että joidenkin edustajien vastauspuheenvuoropainikkeen kanssa on teknisiä ongelmia. Luettelen nyt ne edustajat, joiden vastauspuheenvuoropyyntö näkyy tänne: edustajat Hänninen, Kaunisto, Jukkola, Hamari ja Joona Räsänen. Jos listalta puuttuu joku, joka siitä huolimatta haluaa vastauspuheenvuoron, niin pyytäisin nousemaan seisomaan. [Inka Hopsu: Puhemies, voitteko myöntää toisia puheenvuoroja?] — Kyllä voi hyvin saada toisenkin vastauspuheenvuoron. Mut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

ta yrittäkää joka tapauksessa painaa sitä V-painiketta. Sitä ilmeisesti ollaan nyt juuri virkistämässä, mutta yritän ottaa huomioon nämä visuaaliset indikaatiot. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.30 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitoksia tästä! Toinen asia, josta haluaisin kysellä, liittyy demokratiamomentin lakkauttamiseen. Olen jäänyt siihen käsitykseen, että demokratiatoimijoiden rahoitus on kuitenkin säilymässä, vaikka momentti siirretään pois. Demokratiakehitys on heikentynyt viimeisen 20 vuoden ajan, ja 40 prosenttia maailman väestöstä elää tällä hetkellä sellaisissa maissa, joissa se autoritäärisyys entisestään vahvistuu. Ajattelen, että tämä demokratiatyö, korruption kitkentä, hyvän hallinnon lisääminen ovat todella tärkeitä toimia ja sellaisia, joihin Suomen ja Euroopan pitää osallistua. Kun momentti lakkautuu, niin kuinka jatkuu meidän seuranta sen osalta, mitä Suomi tämän osalta tekee, ja saadaan läpinäkyvyys tämän budjettikirjan myötä myös tänne eduskuntaan saakka?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.31 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristömme on pysyvästi muuttunut. Häikäilemätön rajanaapurimme Venäjä käy tälläkin hetkellä laitonta ja raakalaismaista hyökkäyssotaa Ukrainassa. On täysin oikein, että Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyökohde. Tässä asiassa kyse on myös Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Siksi vuoden 2026 talousarviossakin Suomi seisoo Ukrainan rinnalla, ja me jatkamme apua niin kauan kuin se on tarpeen. Tämä apu tarkoittaa humanitääristä apua, jälleenrakentamista, oikeusvaltion vahvistamista sekä sotilaallista apua. Hallituksen lähtökohta on selvä: Venäjä ei saa voittaa sotaa. Ukrainan on kyettävä puolustamaan itsenäisyyttään ja alueellista koskemattomuuttaan. Tämä ei ole vain solidarisuuden kysymys, tämä on kynnyskysymys Suomelle ja koko Euroopalle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

14.32 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaisin vielä näihin Suomen kehitysyhteistyöleikkauksiin, jotka todella ovat hyvin dramaattisia. Mutta en tiedä, kuinka paljon niiden globaaleja kerrannaisvaikutuksia on ministeriössä pohdittu ja arvioitu, kun otetaan huomioon, että monet muut merkittävät maat maailmalla myös tällä hetkellä leikkaavat kehitysyhteistyöstä, tietenkin Yhdysvaltojen USAIDin leikkaukset kaikkein dramaattisimpana. Millä tavalla ministeriössä on arvioitu näiden kaikkien leikkausten yhteisvaikutusta globaalin etelän ja köyhyyden lisääntymiseen ja tietenkin sitä myötä myös esimerkiksi pakolaisuuden lisääntymiseen? Nämä leikkaukset sinänsä jo uhkaavat esimerkiksi aivan keskeistä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä monissa kehitysmaissa mutta myös pitkiä edellytyksiä sille työlle, mitä pitkäjänteisesti on tehty. Ja tietenkin kaikkein vakavin [Puhemies koputtaa] vaikutus on tälle rauhantyölle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, varsågod.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

14.34 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minäkin jatkaisin vielä tästä kehitysyhteistyöstä:

Ajattelen myös, että kun meidän omat varamme ovat laskeneet niin paljon, niin on tietenkin suuri riski, että me myös ulkopoliittisesti ollaan tiputtu meidän vertaisryhmästä, pohjoismaisesta vertaisryhmästä, jossa on koettu, että meidän vaikuttavuudella on ollut suurempi merkitys, kun me ollaan voitu toimia yhdessä. Miten on ajateltu, että tämä asia voidaan turvata jatkossa?

Samoin ajattelen myöskin, että me käsitellään erittäin vähän myöskin meidän tukea EU:n kehitysyhteistyölle ja sitä, millä tavalla sitäkin kautta voisi sitten korvata. Ajattelen itse, että ehkä ei voi vain suostua ja ajatella niin, että emme voi tulla USA:n kehitysyhteistyön tilalle — ehkä ei rahallisesti, mutta kyllä on tarvetta monin tavoin aktivoida meidän globaalipolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä myöskin muualla kuin kauppapolitiikassa. Jos ajattelee esimerkiksi YK-järjestelmää, monenkeskistä järjestelmää, niin olisiko tässä ehkä tarve jollain tavalla miettiä tätä ihan... [Puhemies koputtaa] En tiedä, onko selonteko tarpeen uudistaa, mutta ainakin voisi pohtia sitä, [Puhemies koputtaa] miten kaikkein köyhimpien maiden ja YK-järjestelmän turvaaminen voisi tapahtua eri kanavien kautta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

14.35 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä meidän globaalia toimintaympäristöämme kuvastavat tällä hetkellä epävakaus, sodat, konfliktit, köyhyys, eriarvoisuus, suurvaltakilpailu, ilmastonmuutos ja luontokato. Globaalista etelästä niin sanotusti kilpaillaan. Tiedetään, että köyhyys, eriarvoisuus ja ilmastonmuutos voivat johtaa uusiin konflikteihin, epävakauteen ja muuttoliikkeisiin, ja siksin kehitysyhteistyö on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Näitä puolustajia ehkä hallituspuolueissa on vähemmistö — kiitos edustaja Biaudet’lle siitä, että puolustatte tätä kehitysyhteistyörahoitusta, mutta olen itsekkin todella pahoillani ja pidän kovin valitettavana, että menemme yhä kauemmas siitä tavoitteestamme tässä kehitysyhteistyön määrärahasa.

Haluan tässä yhteydessä sanoa ihan lyhyesti Palestiinasta, koska en pääse ensi viikon keskusteluun asiasta: Siellä on menossa kansanmurha, ja Gazan humanitäärinen tilanne on katastrofaalinen. Olisin myös ministeriltä kysynyt: millä tavalla te nyt sitten edistätte tätä asiaa ja helpotatte tilannetta Gazassa? Presidentti haluaisi tunnustaa Palestiinan valtion, mutta hallitus ei.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

14.36 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen hyvinvointi rakentuu viennin varaan. Jokainen euro, jonka suomalainen yritys tuo maailmalta, auttaa pitämään pyörät pyörimässä täällä kotimaassa. On hyvä, että hallitus on vienyt viennin edistämistä oikeaan suuntaan ja nostanut sen yhdeksi kärkitavoitteistaan.

Silti kysymys kuuluu: Onko meillä suurlähetystöissä ja edustustoissa riittävästi resursseja tukemaan suomalaisia yrityksiä maailmalla? Jos resurssit ovat rajalliset, olisiko järkevää kohdentaa niitä uudelleen niin, että tämä saisi entistä vahvemman painon? Siksi kysyn ministeri Taviolta: miten hallitus aikoo varmistaa, että suurlähetystöjen ja edustustojen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

voimavarat riittävät viennin edistämiseen, ja onko hallitus valmis siirtämään resursseja muualta tähän meille elintärkeään tehtävään? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

14.37 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkomaankaupan puolella tämän vuoden keskeisimmät kysymyksethän ovat liittyneet Yhdysvaltain uuden presidentin aloittamaan maailmankaupan myllerrykseen uusien tullien muodossa. Tätähän kokonaisuutta on myös Suomessa todella tarkasti seurattu ihan siitäkin syystä, että Yhdysvallat on keskeinen kauppakumppani meille mutta myös niille maille, jonne me viemme sitten erilaisia tuotteita, heidän lopputuotteilleen, merkittävä kauppakumppani. Tästä on paljon huolta kannettu, mitä tosiasiallisesti nämä uudet kauppasopimukset pitävät sisällään. Siitä toivoisin nyt kuulevani uusimman arvion, mikä on arvio nyt tästä pidemmälle aikavälille Suomen talouden osalta. Mutta myös se on tärkeää, nyt kun näemme, että tässä turbulenssia on ilmassa, millä tavoin nyt Euroopan unioni ja Suomi osana Euroopan unionia kykenevät solmimaan uusia kauppasuhteita muiden kauppakumppaneiden kanssa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

14.38 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä katsauksesta. Itse näen myös niin, että Suomen turvallisuuden yksi kulmakivistä on toimiva kauppa, kauppa maailmalle, ja se, millä tavalla pystymme niin viemään kuin tuomaan ja kotiuttamaan investointeja. Ministeri nosti esiin protektionismin kasvun, valtiiovetoisen markkinatalouden kasvun, johon kuuluu massiiviset kannusteet, valtion tuet mutta myös tänä päivänä erinäköiset melkein kiristysvälineet ja samaan aikaan demokration haasteet. On ehkä hieman väärin sanoa, että nämä olisivat täysin Trump-sidonnaisia. Nämä kehityskuluthan ovat alkaneet jo ennen Trumpin toista kautta, mutta kyllä ne kieltämättä ovat aika merkittävällä tavalla vahvistuneet.

Haluaisin myös ministeriltä tiedustella, kun kaupan merkitys Suomelle on niin ratkaiseva, lisäpanostuksista viennin edistämisen kehittämiseen: näettekö te, että Suomi on tällä hetkellä oikeassa asennossa, [Puhemies koputtaa] vai pitäisikö sitä voimakasta kehittämissiivistöä kaupan eteen ja investointien kotiuttamiseen tehdä yhä enemmän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haavisto, olkaa hyvä.

14.40 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerille kaksi kysymystä:

Toinen liittyy siihen, jota edustaja Räsänenkin täällä käsitteli: Paine Yhdysvaltojen suunnasta siihen, että Eurooppa tekisi radikaaleja toimia tulleissa suhteissa niihin maihin, jotka käyvät kauppaa Venäjän kanssa, ja siinä yhteydessä Intian lisäksi ovat nousseet esille Kiinan tullit ja tullikysymykset. Miten hallitus suhtautuu näihin Yhdysvaltojen toivomuksiin tai presidentti Trumpin esittämiin toivomuksiin myöskin Euroopalle?

Toinen kysymykseni liittyy näihin edustustoverkkokysymyksiin, joita täällä on käsitelty: On hyvä asia, että meillä on laaja edustustoverkko, mutta onko hallituksella ajatuksia tai suunnitelmia verkoston vielä entisestään laajentamiseksi, jos ajattelee myöskin näitä Suomen kaupallisia näkymiä? Tiedetään, että Saksassa tai Yhdysvalloissa on toivomuksia alu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

eellisestä edustautumisesta, mutta on tietysti maita ja maanosia, joissa voisi Suomen vienninkin näkökulmasta olla tekemistä silloin, jos meidän edustustoverkkomme olisi näissä laajempi. Miten hallitus näkee tämän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, olkaa hyvä.

14.41 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Koska tässä tuli niin paljon kaupasta keskustelua, niin haluaisin vielä muistuttaa siitä, että välillä tuntuu siltä kuin meidän kauppapolitiikka ja edut siellä olisivat aivan irrallisia lahjapohjaisesta kehitysyhteistyöstä. Kävin juuri Bayerilla Turussa, ja itse asiassa suomalaisen hormonikierukan, joka oikeasti antaa miljoonille köyhille naisille maailmassa mahdollisuuden päättää omasta lapsiluvustaan ja omasta seksuaalisuudestaan ja perheen perustamisesta, vuosivienti on yhtä suuri kuin joku risteilyaluksen arvo. Siellä oltiin erittäin huolissaan siitä, että Trumpin toimet mutta myös Euroopan ja meidän vetäytyminen lahjapohjaisesta kehitysyhteistyöstä sekä tuesta monenkeskisyydelle vie heiltä mahdollisuuksia viedä sitä hormonikierukkaa, koska eihän näillä naisilla ole mahdollisuutta ostaa niitä itse, vaan se koskettaa nimenomaan. Siinä mielessä ehkä tällainen ajattelu, että Suomen etu on vain se kauppa ja se lahjapohjainen kehitysyhteistyö ei olisi meidän kaikkien etu, [Puhemies koputtaa] ei ole ihan ajankohtainen tänään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

14.42 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi sitoutui YK:n 0,7 prosentin tavoitteeseen kehitysyhteistyössä vuonna 1970 lanseerattaessa YK:n toista kehityksen vuosikymmentä. Muut Pohjoismaat saavuttivat tuon 0,7 prosenttia 1970-luvun aikana. Suomi saavutti sen vahingossa 1991. Miksi vahingossa? Sen takia, että bruttokansantuote laman vuoksi jyrkästi laski.

Nyt teidän hallituksenne on tekemässä historiaa, valitettavasti. Näin rajuilla leikkauksilla yksikään toinen Suomen hallitus ei ole toiminut. Tässä on kaksi isoa lohkoa, joissa erityisesti nähdään vaikeuksia. Ennen kaikkea tämä monenkeskinen, sääntöpohjainen järjestelmä on riippuvainen juuri kehitysyhteistyörahoituksesta, ja siellä on ennen kaikkea YK:n väestörahoisto ja samoin naistenrahoisto, joissa Suomi on ollut suuri rahoittaja ja suuri toimija. Me olemme lakkauttamassa sinne tuen kokonaan. Toinen on tietysti köyhyyden ongelman voittaminen ja nimenomaan vähiten kehittyneiden maiden osuus, jossa myöskään Suomi ei enää sitoudu siihen 0,2 prosentin tavoitteeseen. Voisitteko kommentoida näitä asioita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

14.43 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin kehitysyhteistyövarojen väheneminen on monella tavalla huolestuttavaa, mutta toisaalta nythän tässä budjetissa ollaan säästetty hyvin monesta eri kohteesta, ja sen takia kehitysyhteistyökään ei ole voitu jättää huomioimatta tässä suhteessa. Siinä mielessä on tietenkin todella tärkeää, että keskitytään niihin alueisiin, jotka ovat kaikkein tärkeimpiä eli esimerkiksi Ukrainaan, niin kuin me kaikki tiedämme. Nythän tässä budjetissa tullaan lisäämään myöskin Gazaan vietäviä avustusvaroja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

Arvoisa puhemies! Vielä kysyisin ministeriltä puolustusteollisuuden mahdollisuuksista. Nimittäin nythän varsinkin Nato-maissa tullaan paljon satsaamaan puolustukseen tulevina vuosina. Tavoite on se viisi prosenttia bkt:stä, miten sen sitten mikin maa laskee. Joka tapauksessa se tuo mahdollisuuksia myöskin suomalaisille yrityksille, tietenkin Patrialle, mutta myöskin muille yrityksille.

Sitten olisin vielä kysynyt näistä jäänmurtajakaupoista erikseen: onko mitään uutta kerrottavaa niistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

14.44 Lotta Hamari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Eilen oli kestävän kehityksen päivä, ja Suomihan pärjää hyvin näissä Agenda 2030 -tavoitteissa, mutta toki meillä on haasteita erityisesti näissä ulkoisvaikutuksissa, erityisesti ympäristölle.

Vahvuksiamme on korkea osaaminen koulutuksessa, puhtaassa teknologiassa ja tasavaroissa, ja nämä ovat kilpailuetuja myös globaalisti. Ajattelen, että kehitysyhteistyö ei ole siis vain solidaarisuutta, vaan se on mahdollisuus myös yrityksille ja kauppapolitiikalle. Kun Suomi vie osaamista esimerkiksi kestävässä energiaratkaisuissa, digitaalisissa palveluissa tai koulutusinnovaatioissa, niin tässä olisi mahdollisuuksia yrityksille myös avata markkinoita ja vahvistaa globaalia kestävyttä. Olemme tulevaisuusvaliokunnassa kuulleet myös vedestä, ja suomalaiset ovat tässä myös erinomaisia.

Miten te, arvoisa ministeri, aiotte varmistaa, että suomalaiset yritykset pääsevät paremmin hyödyntämään kehitysyhteistyön avaamia markkinoita ja kumppanuuksia erityisesti nyt, kun kehitysyhteistyöstä näin valtavasti leikataan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.46 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuonna 2022 saimme tämmöisen uuden kulttuuri- ja luovien alojen suurlähettilään, ja haluaisinkin kysyä siitä, kuinka tämä luovien alojen viennin edistäminen sujuu. Tehtävänkuva oli silloin, että luodaan verkostot luovien alojen ja edustustojen välille, ja oli tutkimuksessa selvinnyt myös se, että meidän maakuvassa oli tämmöinen kulttuurin mentävä aukko, ”tyhjiö” taisi olla termi, jota käytettiin. Kuinka tämä kulttuurin näkyminen meidän maakuvassa on vahvistunut? Me ollaan siellä neljän prosentin luokassa kulttuurialojen vientiä, ja se on merkittävästi alle EU:n keskiarvon.

No, sitten tässä jo edellinen puhuja viittasi hyvin siihen, että kun viennistä puhutaan, niin usein ne ovat juuri nämä vihreän siirtymän, puhtaan veden ja puhtaan energian ratkaisut, joita Suomelta kysellään. Myös matkailussa luonto on se aihepiiri, josta me ollaan tullut tunnetuiksi. Sodan jälkeisessä tilanteessa myös luonnon ennallistaminen on tärkeitä, ja näissä kaikissa Suomi voisi olla vahvemmin mukana. Kuinka tämä luontonäkökulma on pysynyt mukana meidän kehitysyhteistyössä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

14.47 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kehitysyhteistyösopeutustoimet ovat luonnollisesti vaikeita. Tiedän itse kehitysyhteistyön parissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

toimineena, mitä se tunne on, kun onnistumisia saadaan ja muutetaan ihmisten elämää. Silti hieman ihmettelen sitä ajatusta, kun täällä suuressa salissa kuitenkin suurin piirtein jaetaan ymmärrys siitä, että Suomen talous ei ole kestäväällä pohjalla ja velkaantuminen on valtavaa, että päivästä toiseen me keskustellaan, mistä ei saisi leikata. Tämä keskustelu jatkuu nyt myös kehitysyhteistyön kohdalla. Enkä sano sitä, etteivätkö tosissaan nämä päätökset olisi haastavia ja kipeitä, mutta välillä tuntuu siltä, että nyt pitäisi uskaltaa hakea myös erinäköisiä ratkaisuja, vähemmillä resursseilla saada enemmän tuloksellisuutta. Se ei ole millään tavalla helppoa, myönnän sen, mutta tämän edessä olemme kaikki.

Keskeistä itselleni on se, että naisten ja tyttöjen asioiden edistäminen on edelleen Suomen kehitysyhteistyöpolitiikan keskiössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Tavio, kymmenen minuuttia tai vähemmän, olkaa hyvä.

14.48 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio: Arvoisa herra puhemies! Aloitan vaikka tästä vienninedistämisen parantamisesta ja resursseista: Tietysti ulkomaankaupasta vastaavana ministerinä aina toivoisi, että olisi enemmän resursseja, mutta pieninä maana on toisinaan selvittävä pienillä resursseilla. Meillä on hyvä edustustoverkosto, ja nyt kun tehdään tätä integraatiotoimintaa tai kun siirretään BF:n ulkomaan työntekijöitä ulkoministeriön hallinnonalan alle, niin tällä nimenomaan tehostetaan nyt sitten jatkossa tätä vienninedistämistä, ja uskon, että saamme järjestelmiä selkeytettyä. Jokaisen maan meidän edustusto siis on se, joka johtaa sitä vienninedistämistä entiseen tapaan, emmekä tietenkään pyri toimivia järjestelmiä muuttamaan, vaan meillä on tässä mahdollisuuksia pitkälti kehittää näitä, ja ne hyödyttävät siis tietysti lähtökohtaisesti kaikkien alojen yrityksiä. Mutta me kykenemme sitten ohjelmien ja painopistealueiden avulla tietysti vastaamaan kysyntään ja myös antamaan sitä suomalaista tarjontaa, mille on juuri eniten kysyntää tiettyillä markkina-alueilla.

Tässä huomasin vain, että tätä useampi kokoomuksesta toi hyvin esiin, ja muun muassa edustaja Kauma kysyi näistä ohjelmista. Nyt uusimpana tässä uudessa Team Finland -strategiassa on nimetty nämä prioriteettimaat, joten mielestäni entistä selkeämmin kykenemme silloin kehittämään sitä palvelutarjontaa nyt sitten kun meillä on ensimmäistä kertaa myös nämä prioriteettimaat. Tässä on useita klustereita olemassa, ja aina suosittelimme yrityksiä niitä kehittämään, mutta olemme sitten itse myös mukana niiden rakentamisessa, muun muassa Ukrainaan väestönsuojat ja sitten kokonaisturvallisuus, mutta on useita muitakin.

Samoin kauppapolitiikan puolelta edustaja Räsänen kysyi kauppasopimusten tilanteesta: Niiden osalta tilanne on hyvä, ja sitä tietysti ripeyttävät entisestään Yhdysvaltain tullit, jotka saavat maat haluamaan entistä enemmän tätä diversifiointia. Kauppasopimukset on saatu neuvoteltua siis Meksikon kanssa, Mercosur-maiden kanssa ja nyt tällä viikolla Indonesian kanssa. Itse kannatan näiden nopeaa täytäntöönpanoa, koska ne ihan varmasti tuovat suomalaisyrityksille lisää kauppaa niihin maihin, ja näin on käynyt hyvänä esimerkkinä muun muassa Vietnamin vapaakauppasopimuksen kanssa, että suomalaisyritysten vienti lähti noin kymmenen prosentin vuositason nousuun. Sitten vapaakauppaneuvottelut ovat käynnissä myös Intian ja Indonesian kanssa, ja monen muunkin, mutta Intia ja Indonesia ovat ne kaikkein isoimmat. Jos ne saadaan päätökseen, kuten toivon, että saataisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

mahdollisimman nopeasti, niin se tietysti myös mahdollistaa sitten paljon kaupankäyntiä ympäri maailman.

Puolustusteollisuuden mahdollisuudet ovat tässä aivan avainasemassa, niin kuin keskustelussa myös nostettiin, ja meillä on siellä nimenomaan useita vahvoja yrityksiä. Tämän osalta olen itse ainakin valmis tekemään vielä paljon töitä, sillä tavalla kuin tätä tehdään tietysti poikkihallinnollisesti, että puolustusministeriöllä on suuri rooli, mitä tulee puolustusvientiin, ja sitten nimenomaan yksityisillä toimijoilla. Myös on huomioitava, että nyt kun Euroopassa investoidaan ennen näkemättömällä tavalla puolustukseen ja Nato-puolustukseen, niin se on tietysti omiaan lisäämään vientiä mutta myös luomaan uusia tuotteita ja kehittämään kyvykkyyksiä. Me tiedämme, että tietysti puolustussektorilla kehitetyt tuotteet usein voivat olla kaksikäyttötuotteita, eli niistä siis tulee myös siviilituotteita — useat teknologiat ovat historiassakin saaneet nimenomaan teknisen alkunsa puolustusteollisesta kehitystyöstä — joten on erittäin hyvä, että tähän osataan panostaa ja sitten huomioidaan tässä myös startupit ja scaleupit. Meillä on muun muassa tämä Naton DIANA-rahoitus, joka on aivan ennen näkemättömän suuri panostus puolustusteollisiin uusiin tuotteisiin.

Sitten kehitysyhteistyökeskustelun osalta voisin oikeastaan lähteä siitä, että edustaja Honkasalo mielestäni käytti hyvän puheenvuoron siinä, että tämä paradigman muutos on tällä hallituskaudella nähtävissä, mutta minä sanoisin, että tämä paradigma on muuttumassa myös globaalisti. Eli kaiken kaikkiaan kun tiedetään, että kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen ei tule riittämään julkinen raha, niin se keskustelu siitä, millä tavalla yritykset tähän kestäväan kehitykseen osallistuvat, on erittäin tervetullut. Uskon, että siinä on nyanssieroja, miten sitä tulisi tehdä, mutta uskon, että päästään kyllä hyvään niin, että yritykset osallistuvat ja kehitysyhteistyön avulla luodaan yrityksille uusia markkinoita.

Kun jo meidän aikaisemman hallituksen laatimassa Afrikka-strategiassa, mitä sinänsä tämä hallitus myös toimeenpanee, todetaan se, että kumppanuuksien pitää olla tasapuolisia ja perustua ikään kuin molemminpuoliseen hyötyyn, niin sitä mielestäni nimenomaan tehdään sillä, että viedään sinne markkinoille niitä suomalaisia ratkaisuja, mitä siellä tarvitaan, ja saadaan sinne lisää työpaikkoja. Me tiedetään, että siellä on todella monissa kehityksissä maissa niin valtava nuori väestö ja väestönkasvu, että jos sille nuorelle väestölle ei saada työpaikkoja, niin se itsessään on sitten kyllä eniten kriisejä ja myös pakolaisuutta ja muuta aiheuttava tekijä. Eli uskon, että nimenomaan näiden talouksien kehittämällä päästään parempaan tulokseen. Hyvänä esimerkkinä meillä tietysti on muun muassa Vietnam, joka on noussut tällaiseksi keskitulotason kehittyväksi maaksi aika pitkälti kuitenkin taloudellisella toimijuudellaan ja vapailla markkinoilla toimimisella. Kyllä se auttoi varmasti Vietnamia kovasti, että mekin oltiin siellä vesialalla kehittämässä pitkään. Se luo hyvää pohjaa, mutta kyllä se, että siitä noustaán, tarvitsee todellakin sitä kaupan avoimuutta, ja se on kaikkein tärkeintä, että nämä maat avautuvat nyt kaupankäynnille ja kansainvälisille yrityksille.

Palestiina-aiheisia kysymyksiä oli jonkun verran, mutta tietysti siitä keskustellaan sitten tiistaina tässä salissa. Katson, että Palestiinan tunnustaminen, joka on ollut tässä kuuma peruna, itsessään ei kuitenkaan toisi mitään välitöntä humanitääristä helpotusta sinne tilanteeseen, vaan me nimenomaan teemme sitä humanitääristä apua ja olemme ihan verrokki- maiden tasolla. Gazan nyt käynnissä olevan sodan aikana on tehty päätöksiä jo yli 30 miljoonalla eurolla, ja se sisältää muun muassa tuen Punaisen Ristin kenttäsairalalle. Se on kustannustehokkaampaa hoitaa henkilöitä siellä kriisialueella kuin pyrkiä siirtämään muualle, mutta me olemme myös olleet mukana siinä, kun Tanskan johdolla on esitetty Is-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

raelille, että heidän pitäisi päästää potilaita sairaaloihin esimerkiksi Länsirannalle. Eli seurataan, miten tällainen ehdotus voisi edetä. — Siinä taisi olla käytetty nyt se aika, minkä puhemies tuossa tarjosi, eli päätän tähän. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Vielä edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

14.57 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Itse asiassa olin ottamassa kantaa edustaja Kauniston kysymykseen, kun hän totesi, että keskeinen prioriteetti kehitysyhteistyössä on pitää koko ajan mielessä tytöt ja naiset. Näin sanoitte. Minä itse omassa puheenvuorossani jo toin esille, että nimenomaan YK:n väestörahostolta ja naistenrahastolta Suomi on viemässä tuen käytännössä kokonaan pois. Miten nämä ovat yhteismitallisia keskenään? — Tämä oli enemmän debattipuheenvuoro. Kiitos, että sain tämän puheenvuoron.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ja kiitoksia ministerille. — Nyt siirrymme puhujalistaan.

14.58 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Turvallisuutemme ei ole vain rajojen puolustamista. Se rakentuu kokonaisturvallisuudesta, joka on onnistunutta ja systemaattista kaikkien hallinnonalojen yhteistyötä. Vuoden 2026 budjetissa hallitus on tehnyt harkittuja päätöksiä, joilla suomalaisten arjen turvallisuutta vahvistetaan. Puolustusta ja sisäistä turvallisuutta on vahvistettu selkein panostuksin, hyvä niin, mutta samalla on huolehdittu oikeusjärjestelmän toimintakyvystä, huoltovarmuudesta, liikkumisen edellytyksistä ja kriisinsietokyvystä. Tämä hallitus ei jätä kansalaistemme turvallisuutta juhlapuheiden varaan vaan rakentaa sen määrätietoisilla päätöksillä.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus, ruoan ja energian saatavuus, toimivat kriittiset rakenteet sekä oikeus saada hoitoa ja oikeutta ajallaan ovat kaikki tärkeitä ja keskeisiä osia suomalaisten turvallisuudessa. Erityisesti kuitenkin vahva maanpuolustus on kaikkien ja kaiken turvallisuuden keskiössä. Keskittyessämme tärkeimpään tehtäväämme, turvallisuuden varmistamiseen, emme voi jättää vähemmälle huomiolle yhtäkään hallinnonala. Siksi tämä hallitus panostaa maatalouden ja biotalouden huoltovarmuuteen, koulutukseen ja osaamiseen, sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä työllisyyden ja yrittäjyyden vahvistamiseen. Turvallinen arki syntyy siitä, että jokaisella on koti, ruokaa pöydässä, mahdollisuus työhön ja usko siihen, että yhteiskunta toimii kaikissa oloissa.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee päätöksiä, joilla Suomi todella pysyy vahvana ja kestävä. Turvallisuus ei jakaudu siiloihin. Se on tämän salin ja koko kansakuntamme yhteinen tehtävä ja vastuu. On kehuttava vuoden 2026 talousarviota siitä, että sen läpileikkävänä voimana on selkeästi turvallisuus. Turvallisuus on yhteiskuntamme kivijalka, ja siksi tärkein tehtävämme on huolehtia suomalaisten ihmisten turvallisuudesta. Tässä salissa voimme huutaa kilpaa siitä, kuka saa, kenelle annetaan ja keneltä otetaan, mutta loppujen lopuksi kaikista eniten ratkaisee se, että turvataan jokaiselle turvallinen arki sekä mahdollisuus kasvaa, yrittää, onnistua ja tulla onnelliseksi. Edelleen on syytä muistaa, että politiikkaa tehdään yhdessä. Yhdessä tekeminen perustuu luottamukseen, ja luottamus rakentuu toistemme kunnioittamisesta ja arvostamisesta. Tämä on perusta, johon on hyvä rakentaa. Siksi tämän hallituksen tärkein tehtävä on turvata kokonaisturvallisuus niin, että suomalaiset voivat luottaa tulevaisuuteen. Me tarvitsemme uskoa ja toivoa. Me tiedämme, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

turvallisuus maksaa, mutta sen puute maksaa vielä paljon, paljon enemmän. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.02 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Ministeriökohtaiset pääluokkakeskustelut ovat niin lyhyitä, että jatkan vielä maa- ja metsätaloudesta. Suomalaisen ruuantuotannon menestys tulevaisuudessa edellyttää, että ruokaa tuotetaan kestävästi luonnosta ja ympäristöstä huolehtien. Selvitykset osoittavat, että kasviproteiinien tuotannossa on merkittävää kasvu- ja vientipotentiaalia myös Suomelle.

Tanska on hieno esimerkki siitä, miten kasvipohjaisen ruuantuotannon edistämiseksi voidaan rakentaa laaja poliittinen tuki. Tanska on päättänyt investoida 168 miljoonaa euroa kasvipohjaisten elintarvikkeiden kehittämiseen. Otetaan tästä mallia. Tarvitsemme Suomeen kasvipohjaisen ruuan edistämiseksi oman ohjelman, jotta kotimainen kasviproteiinien viljely ja jatkojalostus saadaan vauhtiin. Tukea ja investointeja tarvitaan koko ketjuun, jotta valkuaiskasveja saadaan jalostettua paremmin Suomen olosuhteisiin sopiviksi ja jotta niistä saadaan jalostettua maukkaita ja ravitsevia tuotteita niin joukkoruokailussa käytettäväksi kuin meidän tavallisten kuluttajien ostettavaksi kauppojen hyllyille.

Hallituksen budjettiesityksestä kuitenkin puuttuvat selkeät satsaukset maatalouden kestävyysmurroksen vauhdittamiseen ja kasviproteiinien tuotannon edistämiseen. Toivon hallitukselta rohkeutta kirjata tämä parhaillaan valmisteilla olevaan kansalliseen ruokastrategiaan. Sen tavoitteena on, että Suomesta tulee maailman johtava kestävien ruokajärjestelmien kehittäjä ja uudistaja. Se ei toteudu ilman kasvipohjaisen ruuan osuuden mittavaa kasvattamista.

Maatalouden kestävyysmurros on välttämätön myös huoltovarmuutemme turvaamiseksi. Nykyistä laajempi palkokasvien viljely ja niiden käyttö sekä ihmisten ravintona että tuotantoeläinten rehuna parantaisivat ruuantuotannon huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Muutama sana turkistarhauksesta, joka on yksi Suomen eläinpolitiikan häpeäpilkuista. Turkistarhaus aiheuttaa eläimille tutkitusti suunnatonta kärsimystä. Pienet viilaukset esimerkiksi häkkikokoihin eivät ratkaise perustavanlaatuisia ongelmia, joita turkistarhaukseen väistämättä liittyy. Turkistarhaus on myös auringonlaskun ala. Tarhojen määrä laskee koko ajan, ja paineet turkistarhauksen täyskieltoon kasvavat vuosi vuodelta myös EU:n taholta. Turkistarhaus aiheuttaa myös ilmeisen pandemiariskin. Hallitus on viime vuosina joutunut ohjaamaan rahaa turkistuotantoon, kun turkiseläimiä on jouduttu lopettamaan lintuinfluenssaepidemioiden varotoimenä. Sen sijaan turkistuottajille ei ole tarjolla tukea turkistarhauksesta luopumiseen ja esimerkiksi uudelleen koulutautumiseen. Tässä tilanteessa alan hallittu alasajo olisi myös alan toimijoiden etu. Toivonkin, että tälle hallitulle alasajolle saadaan eduskunnan enemmistön tuki, kun asiaa koskeva kansalaisaloite Turkistarhaus historiaan tulee tähän saliin äänestettäväksi.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana hiilinieluista. Suomen hiilinielu on romahtanut, ja se vaikeuttaa hiilineutraaliustavoitteen 2035 saavuttamista. Hyvä uutinen on se, että keinoja hiilinielun vahvistamiseen on. Nyt ne on vain otettava käyttöön. Tämä ei ole uusi asia, ja siksi olemme vihreissäkin pitkään vaatineet hiilinieluille pelastuspakettia.

Hallituksen keinovalikoima on toistaiseksi ollut valitettavan suppea. Iso kysymys on, miten käsittelemme jatkossa turvemaita, niin metsiä kuin peltojakin. Suomen turvemetsien ilmastopäästöjen on arvioitu olevan lähes yhtä suuret kuin liikenteen. Ojia pitkin ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

vinteet ja orgaaninen aines pääsevät kulkeutumaan vesistöihin, mikä aiheuttaa tummumista ja rehevöitymistä. Runsasravinteisissa suometsissä jatkuvapeitteisen kasvatuksen on todettu olevan ympäristön kannalta avohakkuuta parempi vaihtoehto. Kuitenkin suometsissä toteutetaan edelleen avohakkuuta huomattavasti enemmän kuin metsissä keskimäärin.

Todella toivon, että hallitus hakee aktiivisesti keinoja, joilla turvemaita saataisiin enemmän jatkuvan kasvatuksen piiriin, ja sama koskee turvepeltoja. Asiantuntijat ovat esittäneet lukuisia keinoja turvepeltojen päästöjen vähentämiseksi, mutta hallitus ei ole niihin tarttunut. Sen sijaan se on leikannut esimerkiksi kosteikkoviljelyn tuet, vaikka ne on koettu vaikuttavaksi keinoksi päästöjen vähentämiseen.

Arvoisa puhemies! Maataloustukijärjestelmä kaipaa uudistamista, jotta maatalouden päästöjä saadaan alas ja tuotantoa muutettua kestäväksi. Olennaista on tehdä nämä muutokset yhteistyössä tuottajien kanssa, jotta kestävä kotimaisen ruuantuotannon edellytykset säilyvät Suomessa jatkossakin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

15.07 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Elämme ajassa, jossa ei tarvinne erikseen korostaa sitä, miten maailman mullistukset haastavat meitä suomalaisiakin jatkuvasti. Erityisesti haastavassa ajassa on rohkaisevaa nähdä, miten tässä budjetissa tehdään valtavia päätöksiä, jotka tukevat suomalaista työtä, yrittäjyyttä ja talouden kasvua.

Työn verotus kevenee ensi vuonna historiallisella tavalla, yli puolentoista miljardin veronkevennykset parantavat ostovoimaa ja lisäävät työnteon kannustimia kaikissa tuloluokissa. Kun ihmisiltä otetaan vähemmän veroja, jää heille enemmän mahdollisuuksia ja vapautta päättää omista rahoistaan. Siksi on syytä iloita siitä, että kokoomuksen pitkäaikainen tavoite, työnteon kunnianpalautus, on vihdoinkin toteutumassa.

Yritykset ovat yhteiskuntamme moottoreita. Ne luovat työpaikkoja, tarjoavat mahdollisuuksia ja rakentavat tulevaisuutta. Vuodesta 2027 alkaen yhteisövero lasketaan 20 prosentista 18 prosenttiin. Tällä mahdollistetaan se, että yritysverotuksessa päästään kansainvälisesti kilpailukykyiselle tasolle. Se tarkoittaa parempia edellytyksiä työllistää, investoida ja kasvaa, eli juuri niitä asioita Suomi tarvitsee noustakseen pitkästä talouden pysähdystilasta. Taloudessa on nyt todellakin nähtävissä käännettä parempaan. Teollisuuden tilaukirjat täyttyvät, investoinnit kasvavat, pörssi vetää — no, kohtuullisesti ainakin — ja rakentaminen alkaa elpyä. Ihmisten ostovoimaa tukevat niin korkojen lasku kuin palkkaratkaisut.

Ensi vuonna voimaan astuvilla veronkevennyksillä vahvistetaan tätä kehitystä entisestään. Työllisyyden ja kasvun eteen tehdään määrätietoista työtä, ja tätä työtä tehdään ihmistä varten.

Budjettiriihessä sovittiin erityistoimista nuorten työllistymisen tueksi muun muassa työllistymisasetin avulla. Pienyritysten asemaa parannetaan, sillä he ovat juuri niitä, jotka luovat työpaikkoja omassa lähiympäristössään ja vahvistavat siten paikallista hyvinvointia. Samalla jatkamme vahvasti panostuksia tutkimukseen, kehitykseen ja uuden ydinvoiman rakentamiseen eli investointeihin, jotka varmistavat, että Suomi pysyy kilpailukykyisenä myös tulevana vuosikymmeninä.

Samalla, arvoisa puhemies, hallitus ottaa vakavasti julkisen talouden haasteet. Vuonna 2026 korkomenot ovat 3,2 miljardia euroa. Vuonna 2029 ne ovat ennusteiden mukaan lähes viisi miljardia. Vielä muutama vuosi sitten korkomenot olivat alle miljardin. Tämä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

osin seurausta edellisen hallituksen vastuuttomasta velkapolitiikasta. Rahan uskottiin olevan ilmaista, mutta nyt kasvu korkomenoissa on pois suomalaisten palveluista. Tämän vuoksi hallitus on päättänyt lähes kymmenen miljardin euron sopeutuksista. Näillä päätöksillä taitetaan velkaantumiskehitystä ja varmistetaan se, että voimme jatkossakin huolehtia suomalaisten turvallisuudesta, koulutuksesta ja sotepalveluista.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuutta rakennetaan myös turvallisuuden näkökulmasta. Puolustusvoimien materiaalihankintoihin kohdennetaan kuuden miljardin euron tilausvaltuus. Tämä mahdollistaa Maavoimien uudistamista ja vahvistaa Suomen puolustuskykyä muuttuvassa maailmassa, erityisesti meille itäisessä Suomessa asuville tämä on merkittävä signaali. Me tiedämme, että turvallisuus ei ole itsestäänselvyys. Siksi on oikein, että puolustukseen panostetaan kunnianhimoisesti.

On myös oikein, että investoinnit ja työpaikat ulottuvat koko Suomeen, myös meille itäiseen Suomeen. Itäinen ja kaakkoinen Suomi tarvitsevatkin nyt lisää investointeja, yrittäjyyttä ja infraa, ja onkin tärkeää, että valtion päätökset tukevat siis ihan koko Suomen elinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä: Suomen suuntaa ollaan nyt toden teolla kääntämässä. Talouskasvua tuetaan, työtä ja yrittäjyyttä vahvistetaan ja julkista taloutta tasapainotetaan, ja tätä työtä tehdään ei vain tämän päivän vaan myös tulevien sukupolvien vuoksi, jotta Suomessa on mahdollista kasvaa, menestyä ja rakentaa turvallista elämää tänään ja huomenna. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.12 Lotta Hamari sd: Arvoisa puhemies! Ilmeisesti tässä nyt saa puhua näistä budjettialeista myös, ja ajattelin puhua tästä hallituksen esityksestä 115, joka koskee elatusta:

Tässä ehdotuksessa vanhemman elatusvastuusta säädetään siten, että hyvinvointialueille annetaan oikeus saada vanhempien tulo- ja verotiedot. Tämä voi johtaa siihen, että etävanhemmalle tulisi velvollisuus maksaa elatusapua korkeammalla tasolla.

No, ensinnäkin näistä loukkaavista etävanhempi- ja lähivanhempi-käsitteistä pitäisi vihdosta viimein päästä eroon meidän lainsäädännössä. Vaikka lapset olisivat vuoroasuvia, niin silti nämä loukkaavat käsitteet ovat edelleen meidän teksteissä. Mutta siis lapsella on oikeus riittävään elatukseen ja hyvään elämään, ja tänään vietetäänkin itse asiassa vauvan päivää, joten on oikein hyvä päivä puhua myös lasten oikeuksista.

Tässä esityksessä taustalla lienee tavoite parantaa lapsiperheiden asemaa, ja esitys onkin osittain kannatettava, mutta kun katsomme kokonaisuutta, niin voi myös olla, ettei perheiden asema itse asiassa tästä suinkaan parane. Uudistuksen mennessä läpi moni perhe saattaa päätyä jopa entistä tiukemmalle, erityisesti niin kutsuttujen etävanhempien — käsite, jota en itse haluaisi käyttää, mutta on pakko — kohdalla hallituksen esitys voi johtaa tilanteeseen, jossa lapsen toinen koti köyhtyy. Olen tästä saanut paljon viestejä. Sosiaaliturvaa on nyt karsittu aika vahvastikin, ja ostovoima on heikentynyt, vaikka joskus toisin väitetäänkin, mutta arjen kustannukset eivät tosiaan näissä perheissä vähene, pikemminkin kasvavat. Tämä voi lisätä eriarvoisuutta niissä perheissä, joissa etävanhemmalla ei ole mahdollisuutta tai resursseja vastata siihen lisävastuuseen, mikä sitten tämän lain mukaan tulisi. Lapsen arki kahdessa kodissa kuitenkin tuottaa kustannuksia, joita laki ei välttämättä tunnista tai korvaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

On tärkeää nähdä, että jos yksi koti köyhtyy, lapsen hyvinvointi kärsii. Tämän vuoksi en täysin voi pitää yksiselitteisesti tätä esitystä perheiden asemaa vahvistavana, päinvastoin vaarana voi olla, että perheet saavat vähemmän yhteiskunnan tukea ja lasten arki kahdessa kodissa vaikeutuu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

15.14 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Kun näyttää siltä, että puhekaverit ovat kaikonneet ja viikonloppu lähestyy, niin pidän sitten viimeisen puheenvuoron. — Nostin äskeisessä puheessani esiin itäisen ja kaakkoisen Suomen mahdollisuudet pärjätä, ja se merkitys, mikä elinvoimaisella itäisellä ja kaakkoisella Suomella on Suomen turvallisuuden kannalta, on aivan keskeinen. Hyvin paljon on myös sitä viestiä, että yhä enemmän pitäisi itäisen Suomen menestysmahdollisuuksiin, Kaakkois-Suomen menestysmahdollisuuksiin keskittyä, ja tämä on aivan totta. Se, mitkä ne keinot siihen työhön ovat, on luonnollisesti aika haastavaa. Me ollaan Suomena pieni maa, ja yleisesti hallituksen toimet, jotka tukevat yrittäjyyttä, työntekoa ja investointeja, säteilevät kyllä koko Suomeen, ja siitä on pidettävä kiinni. Siinä luonnollisesti energian rooli, sähkön rooli ja kantaverkon rooli on aivan keskeinen.

Haluan nyt nostaa tästä budjettikirjasta momentin 31.10 ja siellä jo viime vuonna päätetyt rahat valtatie 15:een ja valtatie 12:n kunnostamiseen. Onhan se aika hienoa lukea tätä kirjaa, kun ne tänä vuonna nyt täällä ovat hanke-erittelyinä ja molempien hankkeiden kohdalla nämä summat konkretisoituvat niin, että määrärahan tarve vuodelle 26 olisi valtatie 15:lle 28 miljoonaa ja valtatie 12:lle kymmenen miljoonaa. Se osoittaa sen, että toimia tehdään.

Jos me ajatellaan valtatie 15:tä ja sen roolia: toisessa päässä on Suomen suurin yleissatama, Hamina-Kotkan satama, ja Kotkan ja Haminan merkitys Suomen viennille on aivan keskeistä, ja toisessa päässä tätä kehitystyötä on Kouvola, joka on historiallisestikin yksi meidän metsäteollisuuden keskeisistä pisteistä, mutta siitä ylöspäin, kun mennään itään ja pohjoiseen, tulee nimenomaan sen itäisen Suomen vientiteollisuuden mahdollisuudet päästä sinne satamaan. Eli kyllä täytyy olla äärimmäisen kiitollinen. Valitettavastihan tätä on odotettu nyt useamman vuosikymmenen ajan, mutta eipä siinä nyt auta enää peruutuspeiliin katsoa, vaan on vain todettava se, että onneksi nyt hyvä hallitus toimii sen eteen, että nimenomaan kasvun, investointien, teollisuuden menestyksen ja sitä kautta infran luomisen kautta me varmistetaan, että se turvallisuus ja elinvoimaisuus säilyy myös Kaakkois-Suomessa ja itäisessä Suomessa tulevinakin vuosikymmeninä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

15.17 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tästä hallituksen esityksestä 88 valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista ihan muutama sana: Hallitus on siis linjannut, että valtioneuvoston jäsenten palkkioita alennetaan viidellä prosentilla 1.1.26 alkaen. Ministereillä on erittäin vaativa työ, ja varmasti kaikki ovat palkkansa ansainneet, mutta siinä mielessä on hienoa, että osallistutaan nyt sitten näihin yhteisiin talokoiisiin. Toisaalta sittenhän tulevat nämä veromuutokset, jotka kompensoivat varmasti henkilökohtaisesti, eli tuleeko tästä sitten henkilökohtaisella tasolla kuitenkin aika merkityk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

setön muutos. Mutta halusin vain sen sanoa, että on hienoa, että näihin yhteisiin talkoisiin osallistutaan.

Sitten ehkä tämä edellinen puheenvuoro nyt viritti sellaisen, että haluan myös kiittää tätä vt 9:n vihdoon saamasta rahoituksesta — iso kiitos siitä. Se on jo kauan ollut näitä kärkihankkeita, joita pitäisi rahoittaa, ja siellä ihan ykköskorissa, joten siitä olen erinomaisen onnellinen näin pirkanmaalaisena kansanedustajana, että se tieosuus vihdoin sai rahoituksen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

15.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Näin budjetin lähetekeskusteluvuoron loppuksi on varmaan hyvä todeta, että vaikka tällä viikolla on riittänyt täällä paljon erimielisyyttä tämän budjettiesityksen yksityiskohdista, niin uskoisin kuitenkin, että täällä laajasti jaetaan huoli julkisen talouden tulevaisuudesta. Varsinkin kun katsoo tämänkin budjettikirjan liitteenä olevia ennusteita vähänkään pidemmälle, niin kyllähän se julkisen talouden kuva on erittäin murheellinen. Tilannehan tosiaan on se, että ennustekaudella Suomen velkasuhde olisi ylittämässä jo 90 prosenttia. Se tietenkin tarkoittaa, että siinä tilanteessa myös ne velvoitteet, joihin me olemme EU:ssa sitoutuneet talouden suunnitelmakehikon osalta, astuvat sitten jälleen, vieläpä tiukempina, voimaan. Joten on hyvä todeta, että ei valtion eikä myöskään hyvinvointialueiden tai kuntienkaan — puhutaan koko julkisesta taloudesta — osalta tulevaisuus kovin helpolta näytä. Ensi vuonnahan tuo alijäämä on se reilut 11 miljardia ja pysyttelee oikeastaan valtavan suurena myös koko tämän ennustekauden. Siitä tullaan tosiaan siihen, että kyllä talouden tasapainotusta tulevaisuudessakin tarvitaan.

Sitten kysymyshän kuuluu — on varmaan ihan ymmärrettävää, että täällä on erilaisia näkemyksiä siitä — mikä pitäisi sen keinovalikoiman olla, millä tavalla taloutta tasapainotetaan, kuinka paljon tässä sopeutuksessa tarkistellaan menoja, kuinka paljon tarkistellaan tuloja. Mutta toivoisin, että siitä olemme samaa mieltä, että kaikki keinot ja toimenpiteet, joita voimme tehdä kasvun aikaansaamiseksi, tehdään, koska viime kädessä se kasvu on kuitenkin se, mikä sitten pidemmällä aikavälillä kykenee ylläpitämään tätä hyvinvointiyhteiskuntaa. Siksi on tarpeen edelleen tänäkin syksynä, kun tämän budjetin käsittely nyt jokaisessa valiokunnassa alkaa, keskittyä tässäkin talossa myös niiden ideoiden löytämiseen, millä tavalla talouden kasvua ja sitä kautta työllisyyttä voitaisiin vahvistaa, koska työllisyyden merkitys tässä julkisen talouden tasapainossa on tietenkin keskeinen. Vanhan sanonnan mukaan yksi prosenttiyksikkö työllisyysasteessa on suurin piirtein reilu miljardi euroa julkisessa taloudessa, ja senpä takia, jos työllisyys saataisiin nousuun, se tietenkin helpottaa myös tätä talouden tasapainottamista.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun on hyvä todeta omalta osaltani, että vaikka meillä huomattavia erimielisyyksiä on niistä keinoista, joita täällä talousarviossa ollaan käyttämässä, ja niistä valinnoista, joita täällä ollaan tekemässä, niin uskoisin, että huoli tämän kansakunnan tulevaisuudesta on yhteinen ja meillä riittää vielä paljon töitä yhdessä sen eteen, että tämä julkisen talouden kunto saataisiin hieman parempiin uomiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto.

15.22 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Innostuin itsekin ottamaan vielä puheenvuoron, kun saatiin uusi puhemies tuoreilla silmillä tänne vielä vetämään perjantai-il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2025 vp

tapäivän istuntoa. Toisaalta myös edustaja Räsänen äärimmäisen rakentavan puheenvuoron jälkeen on vielä hyvä todeta se, että näinhän se on, että tässä salissa isoistakin mielipide-eroista huolimatta me jaamme sen kuvan ja välittämisen isänmaan puolesta ja sen tulevaisuuden rakentamisen puolesta. Olisi kyllä tietenkin ihan toivottavaa, että tämänkaltaisia puheenvuoroja me kuultaisiin silloinkin, kun salissa on enemmän porukkaa ja ehkä lehtereilläkin enemmän porukkaa. On totta, että meidän yhä voimistuva poliittinen retoriikka, mitä käytämme, ei aina ole ehkä niitä suuria ja parhaita kasvun moottoreita, koska sillä yleensä saadaan kyllä ihmisille epävarma olo, kun ei oikein tiedetä, ovatko kaikki puolueet yhtä mieltä Suomen haasteista tai yhtä mieltä siitä, että me pystytään rakentamaan vahvempi Suomi jatkossa.

Ehkä tähän loppuun totean vielä sen, että on äärimmäisen tärkeää, niin kuin aikaisemmin puheenvuorossani nostin esiin, että huolimatta siitä, että elämme geopolittisesti ja geotaloudellisesti vaarallista aikaa — kaupankäynti on vaikeutunut, meillä valtiot käyttävät valtavalla tavalla julkisia varoja investointeja houkutellessaan, meillä on kannusteita, mutta suurilla mailla on myös vähän jopa kiristyksenomaisia keinoja niitä työpaikkoja omaan maahansa houkutella — se tarkoittaa, että Suomi tässä vaikeassa tilanteessa on valmis tekemään niitä kasvutoimia, mitä hallitus tällä hetkellä tekee, on kyllä ratkaisevaa. Siinä olen edustaja Räsänen kanssa samaa mieltä, että kasvu on se avain, joka meidän pitäisi nyt saada kulkemaan, ja kyllä, se tarkoittaa historiallisia työmarkkinuudistuksia, joita on tehty, se tarkoittaa sitä, että sosiaaliturvaa uudistetaan työntekoa kannustavammaksi, mitä on tehty, se tarkoittaa erinäköisiä veronkevennyksiä niin yrittämiseen, työn tekemiseen, investointien houkutteluun. Ne ovat kaikki tärkeitä palasia tässä työssä.

Itse ainakin toivon siitä huolimatta, että meidän keskustelu on hyvin vahvaa, että kun tämä polku on valittu tässä haastavassa ajassa, niin ei jouduttaisi siihen, että neljän vuoden välein mennään verojen korotusten maailmaan ja neljän vuoden välein mennään taas veroja laskemaan ja tätä kautta luotaisiin ulospäin kuva hyvin epävakaa Suomesta investointiympäristönä. Eli tässä kyllä sitä jatkuvaa dialogia ja työtä meidän hallituspuolueiden ja oppositioapuolueiden, kuka ikinä sitten hallituksessa ja oppositiossa onkaan, pitää jatkaa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut valiokunnat voivat antaa työjärjestyksen mukaisesti lausunnon 30 päivän kuluessa eli viimeistään 27.10.2025.